

KORRUPTSIOONIUURING

JUSTIITSMINISTEERIUM

Liisa Talving

Jaanuar 2004

Tatari 6. 10116 Tallinn
tel [0] 627 7583. faks [0] 627 7584
post@turu-uuringute.ee
www.turu-uuringute.ee

Turu-uuringute AS

SISUKORD

KOKKUVÕTE	3
UURINGU TAUST	5
1 Uuringu eesmärk ja ülesanded	5
2 Valim	5
3 Küsitlustöö	6
4 Andmetöötlus	7
5 Teostajad.....	7
UURINGU TULEMUSED.....	8
1 Altkäemaksud igapäevaelus.....	8
2 Mida peetakse altkäemaksuks?	11
3 Enim korrumpeerunud valdkonnad	17
4 Valmidus korruptsioonivastaseks võitluseks	19
5 Riik ja korruptsioon	21

Lisad:

Lisa 1 – joonised

Lisa 2 – andmetabelid

Lisa 3 – ankeet eesti keeles

Lisa 4 – ankeet vene keeles

KOKKUVÕTE

- 68 protsenti Eesti elanikkonnast usub vähemal või rohkemal määral, et altkäemaksud on **normaalne** nähtus ühiskonnas.
- Suhtumise alusel altkäemaksudesse moodustus kolm gruppi: **esiteks** need, kelle meelest altkäemaksud on loomulikud ja tavalised ning see teema pole nii kohutav kui räägitakse (26 protsenti). **Teiseks** need, kelle meelest altkäemakse küll antakse, kuid see pole hädavajalik (42 protsenti). **Kolmandaks** need, kelle meelest altkäemakse pole üldse vaja ja kõike on võimalik saada seaduslikult (29 protsenti).
- 69 protsenti vastajaist tunnistab, et **ei anna kunagi altkäemaksu** ning 27 protsenti annab harva, vahel või sagedamini altkäemaksu.
- Korruptsiooni suhtes on sallivamad ja nende andmist tunnistavad enam üldjuhul **mehed, nooremad** inimesed, teatud mõõndustega ka **keskmise sissetuleku ja haridusega** inimesed. Altkäemaksude vastu on aga kategoorilisemalt naised, vanemad ja madalama hariduse ning sissetulekuga inimesed.
- Inimesed, **kes keeldusid** uuringus **oma sissetulekut avalikustamast**, suhtuvad altkäemaksudesse sallivamalt ja samas jätavad vastamata küsimusele, kas nad ise annavad altkäemaksu.
- Need, kes suhtuvad altkäemaksudesse sallivamalt, annavad ka ise sagedamini altkäemakse. Samas ei ühti need kaks gruppi täielikult sotsiaaldemograafiliste näitajate poolest. Näiteks: altkäemakse peab loomulikuks eeskätt vanusegrupp 15-19, samas ise annab neid pigem vanusegrupp 20-49.
- Vastustest erinevatele küsimustele kumab läbi, et enim seostatakse korruptsiooni **ametnikkonna ja erasektori vahelise suhtlusega**. Tavakodaniku tasandil esinevaid altkäemakse nähakse normaalse ja tavalisena.
- Inimesed, kes ise altkäemakse annavad, hindasid keskmisest enam korrumppeerunuks avaliku ja erasektori vaheliste suhetega seotud juhtumeid.
- Enim korrumppeerunud valdkonnad on vastajate meelest **ametkonnad, politsei, õigussüsteem ja toll**.
- Inimesed, kes ise altkäemakse annavad ise altkäemakse, peavad keskmisest korrumppeerunumaks ametkondi, õigussüsteemi ja riiklikku tervisesüsteemi.
- Pealt nähtud korruptsioonijuhtumile reageeriks kolm neljandikku elanikkonnast **passiivselt** – jätaks juhtunu enda teada või räägiks sellest ainult lähedastele. Vaid 16 protsenti teataks juhtunust politseisse, sealhulgas 4 protsenti oleks nõus ka kohtusaalis tunnistajaks olema.
- Passiivsemalt reageerisid inimesed, kes peavad altkäemakse normaalseks ning kes ise tunnistavad, et annavad vahel altkäemakse.
- Samas oleks kolmandik inimestest valmis kaasa lööma **korruptsioonivastases võitluses** streigi vm ülesastumise näol. Pool elanikkonnast ei oleks nõus sellist tegevust toetama.
- Üllatuslikult on valmidus korruptsiooni vastu võitlemiseks kõrgem inimeste seas, kes ise väidetavalt vahel altkäemakse annavad. Inimesed aga, kelle meelest altkäemaksud on igapäevaelu tavaline osa, ei ilmutanud kuigi suurt valmisolekut.

- Valdav enamik nõustus väidetega, "korumpeerunud ametnikud, poliitikud ja ärimed moodustavad tiheda võrgustiku ning toetavad üksteist" ning "mitte inimesed, vaid riik peaks korruptsiooni vastu võitlema".
- Inimesed, kes peavad alikäemakse normaalseks ja kes neid ise annavad, leiavad keskmisest sagedamini, et Eesti on korumpeerunud riik ning et korruptsiooni vastu pole mõtet võidelda, kuid keskmisest vähem arvavad, et korruptsiooniga peaks võitlema riik, mitte inimesed.

UURINGU TAUST

Käesolev aruanne on koostatud Turu-uuringute AS-i poolt ajavahemikus 18.-28. detsember 2003. aastal läbi viidud omnibuss-uuringu vastava ploki tulemuste põhjal. Aruanne esitatakse **Justiitsministeeriumile**.

Uuringu aruanne koosneb kokkuvõttest, uuringu taustast ja põhitulemustest nii teksti kui joonistena (viimane aruande lisas). Lisadena on toodud ka tabeljaotused põhilistes lõigetes ning küsimustik, mille alusel intervjuud läbi viidi.

1 Uuringu eesmärk ja ülesanded

Uuringu eesmärk oli kaardistada korruptsiooni tajumine Eesti ühiskonnas. Uuringu ülesanded olid:

- koguda infot probleemi tajumise kohta;
- mõõta tavakodaniku tasandil avalduva korruptsiooni ulatust;
- määratleda korruptsioonivastase võitluse potentsiaal ühiskonnas;
- identifitseerida suhtumine valitsuse ja inimeste endi vastutusse antud küsimuse lahendamisel;
- määratleda olukorrad, mida tajutakse korruptsiooni/alkkäemaksuna.

2 Valim

Turu-uuringute AS-i poolt läbiviidavate omnibuss-uuringute üldkogumi moodustavad Eesti Vabariigi alalised elanikud vanuses 15-74 aastat (Eesti Statistikaameti andmeil 1.jaanuari 2003 seisuga 1 047 818 inimest). Valimi suurus on 1000 inimest.

Vastajad leiti juhuvaliku alusel, et tagada kõikide Eesti maakondade ja asulatüüpide proportsionaalne esindatus küsitlusvalimis. Valimi territoriaalne mudel on koostatud Eesti Statistikaameti rahvastikustatistika andmebaasi alusel seisuga 01.01.2003.a.

Juhuvaliku esimeses etapis leiti 100 valimipunkti üle Eesti ja teises etapis igas valimipunktis konkreetsed intervjueritavad.

Aadressi valikul rakendati lähte-aadressi meetodit, mille puhul antakse igale küsitlejale ette juhuslikult valitud aadress, kus küsitleja teostab esimese intervjuu. Edasi liigutakse kindla sammu alusel (nt iga viies korter või iga teine maja), et tagada valikusse sattunud elupaikade juhuslikkus.

Vastaja valikul rakendati nn. noorema mehe reeglit, mis näeb ette, et esimesena palutakse intervjuud noorimalt kodusolevalt meesterahvalt, kes on vähemalt 15-aastane. Kui mehi kodus ei ole, eelistatakse noorimat naist. Selline valikumeetod annab neile küsitletavate kategooriatele, keda on vähem tõenäoline kodust eest leida (eelkõige noored inimesed ja mehed), täiendava šansi valimisse sattuda. Nii saavutatakse sugude ning erinevate vanusegruppide parem esindatus valimis.

3 Küsitlustöö

Küsitlusmeetodina kasutati silmast-silma personaalintervjuud standardiseeritud ankeedi abil vastajate kodudes. Intervjuud viidi läbi eesti ja vene keeles. Küsitlustöös osales 76 vastava ettevalmistuse saanud Turu-uuringute AS-i küsitajat.

Peamine intervjuu mittetoimumise põhjus oli asjaolu, et kedagi polnud kodus (367 korral).

Pärast küsitluse lõppemist võrreldi küsitletute sotsiaaldemograafilist koosseisu valimis ettenähtuga ja teostati andmete kaalumise teoreetilise mudeliga vastavaks. Küsitletavate sotsiaaldemograafiline koosseis (%) peale andmete kaalumist kujunes järgmiseks:

SUGU	Mees	47
	Naine	53
VANUS	15-19	10
	20-29	18
	30-39	18
	40-49	18
	50-59	15
	60+	20
HARIDUS	Alg- või põhiharidus	24
	Kesk- või keskeriharidus	56
	Kõrgharidus	20
KEEL	Eesti	70
	Muu	30
ASULATÜÜP	Pealinn	30
	Suur linn	20
	Muu linn, maakonnakeskus	20
	Maa	30
REGIOON	Tallinn ja Harjumaa	39
	Lääne-Eesti	11
	Virumaa	18
	Kesk-Eesti	8
	Lõuna-Eesti	24
VASTAJA ISIKLIK KESKMINE NETOSISSETULEK KUUS	Kuni 1000 krooni	13
	1001-2000 krooni	23
	2001-3000 krooni	20
	3001-4000 krooni	15
	4001-6000 krooni	15
	Üle 6000 krooni	14

4 Andmetöötlus

Töötluks kõlblikke ankeete laekus 960. Uuringutulemuste töötluks kasutati andmetöötluspaketti SPSS for Windows version 10.0.

5 Teostajad

Uuringu erinevates etappides olid vastutavad:

- Küsimustiku ja aruande koostaja: Liisa Talving / GfK Praha
- Valimi koostaja/küsitlustöö koordineerija: Anneli Lille
- Andmesisestuse koordineerija: Asta Pajos
- Tabeltöötlus: Margus Raude
- Graafilised tööd: Tiina Linno

Kontaktandmed:

- Telefon: 6 684 867
- Faks: 6 277 584
- E-post: liisa.talving@turu-uuringute.ee
- Kodulehekülg: www.turu-uuringute.ee
- Aadress: Tatari 6 (3. korrus), 10 116 Tallinn

UURINGU TULEMUSED

1 Altkäemaksud igapäevaelus

Küsimus 1: Õelge, palun, oma arvamus altkäemaksude kohta igapäevaelus. Kas Teie meelest altkäemaksud... /skaala: on täiesti loomulikud; on tavalised ja see teema pole nii kohutav nagu räägitakse; antakse, kuid see pole hädavajalik; pole absoluutselt vaja, kõike on võimalik saada seaduslikult/ JOONIS 1

Vastuseks küsimusele, kui levinud on tavaelus altkäemaksud, väitis **68 protsenti** küsitlenuist vähem või rohkem otseselt, et altkäemaksude andmine on üsna tavapärane nähtus. Nendest 12 protsenti usub, et altkäemaksud on loomulik osa igapäevaelust. 14 protsenti oli selliseid inimesi, kes kinnitasid, et altkäemaksud on tavalised ja see teema pole nii kohutav kui esmapilgul tundub. Koguni 42 protsenti aga väitis, et altkäemakse antakse, kuigi see pole hädavajalik.

Täiesti seaduskuulekaid inimesi on Eesti ühiskonnas ligikaudu kolmandik (29 protsenti), kelle meelest pole altkäemakse üldse vaja, sest kõike on võimalik saada seaduslikult. 3 protsenti ei osanud antud küsimusele vastata.

Sotsiaaldemograafiline analüüs näitab, et saab eristada siiski kolme, mitte kahte tüüpi inimesi:

- **esiteks** need, kelle jaoks altkäemaksud on igapäevane ja tavaline nähtus ning kelle positiivne hoiak selle teema suhtes lubab arvata, et vajadusel oleks inimene valmis ka ise altkäemaksu andma (26 protsenti);
- **teiseks** see elanikkonna grupp, kes tunnistab, et ühiskonnas on altkäemaksud küll olemas, kuid hakkama saab ka ilma nendeta (42 protsenti);
- **viimaks** inimesed, kes on kategooriliselt altkäemaksude vastu ning usuvad, et asju on võimalik ajada täiesti seaduslikult (29 protsenti).

	Esimene grupp	Teine grupp	Kolmas grupp
Suhtumine altkäemaksudesse	Altkäemaksud on igapäevane ja normaalne nähtus	Altkäemaksud on olemas, kuid hakkama saab ka nendeta	Altkäemakse pole üldse vaja, kõike saab seaduslikult
Proportsioon elanikkonnas	Neljandik	Veidi alla poole	Veidi alla kolmandiku
Sugu	mehed	mehed	naised
Vanus	15-19	20-49	Kuni 19-aastased; 50 ja vanemad
Haridus	Madal või keskmine	Kõrgem	Madal
Rahvus	mitte-eestlased	eestlased	eestlased
Sissetulek	Ei soovi avaldada	Keskmine ja kõrgem	Madalam ja keskmine
Regioon	Virumaa	Põhja- ja Lõuna-Eesti	Kesk-Eesti
Asulatüüp	Suur linn, muu linn, maakonnakeskus	Pealinn	Maa

Seega positiivne suhtumine altkäemaksudesse kui normaalsesse igapäevaelu osasse on enam levinud meeste hulgas, samuti noorte inimeste ja mitte-eestlaste seas. Samuti oli altkäemaksude suhtes sallivam nende inimeste hoiak, kes küsitluses keeldusid oma sissetulekut nimetama. Regiooniti on riskipiirkonnaks Virumaa (eeskätt ilmselt Ida-Virumaa) ning asulatüübiti suuremad linnad ja maakonnakeskused.

Küsimus 3: Kas Te isiklikult... /skaala: 1. ei anna kunagi altkäemaksu; 2. väga harva annate altkäemaksu; 3. vahel annate altkäemaksu; 4. annate altkäemaksu; 5. ei oska öelda/ JOONIS 2

Kuigi 68 protsenti vastajaist väitis, et altkäemaksude andmise traditsioon on Eesti ühiskonnas täiesti olemas, kinnitab sama palju ehk **69 protsenti**, et ei anna isiklikult kunagi altkäemaksu. Neid inimesi, kes altkäemaksude andmist tunnistasid, on **neljandik** (27 protsenti). 5 protsenti ei osanud antud küsimusele vastata.

Inimeste seas, kes altkäemakse annavad, 19 protsenti neid, kes väidetavalt teevad seda väga harva; 7 protsenti annab altkäemakse vahel ja 1 protsent sagedamini kui vahel.

Siin saab vastajad jagada laias laastus kaheks: need, kes väidetavalt ei anna kunagi altkäemaksu ja need, kes seda vahel või pisut sagedamini kui vahel teevad. Nende inimeste sotsiaaldemograafilised näitajad on valdavalt sellised:

	Ei anna kunagi altkäemaksu	Annab harva, vahel või sagedamini altkäemaksu
Proportsioon elanikkonnas	69%	27%
Sugu	naine	mees
Vanus	Kuni 19-aastased, 60-aastased ja vanemad	20-59
Haridus	Madalam	Keskmine või kõrgem
Rahvus	Olulised erinevused puuduvad	
Sissetulek	Madalam	Keskmine või kõrgem
Regioon	Põhja- ja Lääne-Eesti, Virumaa	Kesk- ja Lõuna-Eesti
Asulatüüp	Pisut keskmisest enam pealinn	Suur linn

Huvitav seos ilmnis ka selles, et need inimesed, kes ei soovinud oma sissetulekut avaldada, ei andnud keskmisest märksa sagedamini vastust ka sellele küsimusele, mis puudutas nende isiklikke kokkupuuteid altkäemaksude andmisega.

Altkäemaksu andmist tunnistab üldjoontes sama elanikkonna grupp, kes küsimusele 1 andis altkäemakse soosiva vastuse: mehed, nooremad inimesed, keskmise ja kõrgema sissetulekuga linnaelanikud. Erinevus tuleb sisse vaid piirkondlikus lõikes – kui altkäemaksudesse suhtusid positiivselt eelkõige Virumaa elanikud, siis ise annavad altkäemakse enim hoopis Kesk- ja Lõuna-Eestis elavad inimesed. Küll aga on Virumaa elanike seas enim neid, kes ei taha või oska antud küsimusele vastata.

Kui vaadata antud küsimust selles lõikes, kuidas inimesed altkäemaksudesse suhtuvad, siis on trend loogiline – need, kes on kategooriliselt altkäemaksude vastu, kalduvad ka ise sagedamini vastama, et ei anna kunagi altkäemaksu. Need aga, kes peavad altkäemakse tavapäraseks nähtuseks, annavad seda vahel ka ise. Tulemust peegeldab alljärgnev tabel (%) (vt ka JOONIS 3):

Kas Te isiklikult...	Kõik vastajad	Kas Teie meelest altkäemaksud on...				
		Loomulik osa igapäeva-elust	Tavalised ja see pole nii kohutav kui räägitakse	Antakse, kuid see pole hädavajalik	Pole üldse vaja, kõike saab seaduslikult	vastamata
Ei anna kunagi altkäemaksu	69	53	51	67	84*	87*
Väga harva annate altkäemaksu	19	21*	27*	23*	12	3
Vahel annate altkäemaksu	7	17*	14*	4	2	4
Annate altkäemaksu	1	3*	2*	1	0	0
Ei oska öelda	5	6*	6*	5	2	7*

* tärniga on märgitud need vastajaskonna grupid, kus tulemus on kõigi vastajate keskmisest kõrgem. Nt 84 protsenti neist vastajast, kelle meelest altkäemakse pole üldse vaja, ei anna ka ise kunagi altkäemaksu.

2 Mida peetakse altkäemaksuks?

Küsimus 2: Palun öelge iga väite kohta, mil määral on Teie meelest tegemist altkäemaksuga. /skaala: kindlasti mitte, pigem mitte, ei seda ega teist, pigem jah, kindlasti jah, vastamata/ JOONIS 4 JA 5

Järgmiseks andsime vastajaile ette rea situatsioone, mille puhul nad pidid hindama, kas nende meelest on tegemist korruptiivse juhtumiga või mitte.

Kõigist kirjeldatud juhtumitest peeti kõige sagedamini altkäemaksuks järgmist juhtumit: "Poepidaja pakub linnapeale tema ostu(de)lt ülisuurt hinnaalandust ja mõjutab linnapead vastutasuks alandama poe rendihinda."

Erinevad juhtumid järjestusid altkäemaksuks hindamise alusel järgmiselt:

Juhtumi kirjeldus	Keskmine hinne skaalal 1-5 (1=ei ole kindlasti altkäemaks ja 5=on kindlasti altkäemaks)
1. Poepidaja pakub linnapeale tema ostu(de)lt ülisuurt hinnaalandust ja mõjutab linnapead vastutasuks alandama poe rendihinda.	4,34
2. Firma, mis kandideerib riiklikule toetusele, pakub ametnikule tehingut, mille kohaselt firmaomanik kannab osa toetusest saadud raha selle erakonna arvele, mille oluline liige antud ametnik on.	4,32
3. Firma, kes soovib võita riigitellimuse enampakkumist, kutsub ühe otsustamisega seotud ametniku lõunale eliitrestorani.	4,02
4. Firma, mis ootab oma tegevusele ametlikku luba, pakub otsuse eest vastutavatel ametnikule aastaks ajaks firma mobiiltelefoni kasutamise võimalust.	4,01
5. Suure, hiljuti erastatud ettevõtte esindaja annab rahalise toetuse võimalolevale parteile – valitsusparteile.	3,83
6. Enampakkumisel osalev firma kutsub otsustava nõukogu liikmed seatapmist tähistavale kodusele koosviibimisele.	3,66
7. Kooliõpilase isa annab koolile sponsorluse korras, ütleme, 10 000 krooni kuu aega enne poja lõpueksameid.	3,62
8. Firmajuht lubab naistöötajale palgatõusu, juhul kui viimane nõustub juhi teatud seksuaalse alatooniga ettepanekutega.	3,52
9. Kiirsöögirestoran pakub oma piirkonnas patrullivatele politseinikele tasuta võileibu.	2,78
10. Korteriomaniik pakub remondimehele sularaha töö eest, mille remondimees tegi ilma tšekita (n.ö mustalt), et mitte maksta sissetuleku pealt makse.	2,61
11. Hotelliomanik pakub reisibüroo töötajale võimalust ööbida hotellis nädal aega tasuta, kui viimane majutab oma kliendid samasse hotelli.	2,22
12. Patsient kingib haiglast lahkudes oma arstile pudeli hinnalist alkoholi.	1,90

Nagu tabelist näha, seostatakse korruptsiooniga üldjuhul ametnikkonna ja riigiaparaadiga seotud juhtumeid, eriti neid, kus on tegemist **erasektori ja avaliku sektori vahelise suhtlusega** (firmajuht vs ametnik jne). Oluliselt väiksemal määral tajutakse korruptsioonina tavakodanike tasandil esinevaid situatsioone (nt remondimees teeb oma töö "mustalt"; patsient kingib oma arstile hinnalise alkoholipudeli jms).

Järgnevalt vaatame, milliseid juhtumeid pidasid erinevad sotsiaaldemograafilised grupid keskmisest sagedamini korruptiivseteks.

Juhtum 1: "Poepidaja pakub linnapeale tema ostu(de)lt ülisuurt hinnaalandust ja mõjutab linnapead vastutasuks alandama poe rendihinda.". Keskmisest sagedamini pidasid eelpool kirjeldatud situatsiooni korruptsioonimaiguliseks naised, keskealised ja vanemad inimesed, keskmise või kõrgema hariduse ning keskmise sissetulekuga vastajad, eestlased ning linnade elanikud. Regiooniti peeti sellist olukorda altkäemaksu andmiseks sagedamini Põhja- ja Lääne-Eestis.

Juhtum 2: "Firma, mis kandideerib riiklikule toetusele, pakub ametnikule tehingut, mille kohaselt firmaomanik kannab osa toetusest saadud raha selle erakonna arvele, mille oluline liige antud ametnik on.". Keskmisest enam pidasid antud situatsiooni altkäemaksu andmiseks vanemad inimesed, keskmise ja kõrgema hariduse ja sissetulekuga vastajad, Lääne- ja Virumaa elanikud ning linlased.

Juhtum 3: "Firma, kes soovib võita riigitellimuse enampakkumist, kutsub ühe otsustamisega seotud ametniku lõunale eliitrestorani.". Selles juhtumis näevad altkäemaksu pigem naised, keskealised ja vanemad inimesed, kel keskmine sissetulek ja keskmine või kõrgem haridus, mitte-eestlased, Põhja-Eesti ja Virumaa elanikud ning pealinnas ja maakonnakeskustes elavad inimesed.

Juhtum 4: "Firma, mis ootab oma tegevusele ametlikku luba, pakub otsuse eest vastutavatel ametnikule aastaks ajaks firma mobiiltelefoni kasutamise võimalust.". Kirjeldatud olukorda peavad korruptiivseks sagedamini mehed, keskealised ja vanemad inimesed, kõrgharitud keskmise ja kõrgema sissetulekuga eestlased, Lääne-Eesti elanikud ning asulatüübiti suurte linnade, aga ka maapiirkonna elanikud.

Juhtum 5: "Suure, hiljuti erastatud ettevõtte esindaja annab rahalise toetuse võimalolevale parteile – valitsusparteile.". Selline juhtum ületaks eetikapiirid pigem naiste, keskealiste ja vanemate inimeste, kesk- ja kõrgharitud ning keskmise sissetulekuga vastajate, Lääne-Eesti ja Virumaa elanike ning linnainimeste arvates.

Juhtum 6: "Enampakkumisel osalev firma kutsub otsustava nõukogu liikmed seatapmist tähistavale kodusele koosviibimisele.". Antud olukorda hindasid korruptiivseks sagedamini naised, keskealised ja vanemad inimesed, keskmise või kõrgema hariduse ja keskmise sissetulekuga vastajad, Virumaa ja Lõuna-Eesti elanikud ning linnades ja maakonnakeskusest elavad inimesed.

Juhtum 7: "Kooliõpilase isa annetab koolile sponsorluse korras, ütleme, 10 000 krooni kuu aega enne poja lõpueksameid.". Kirjeldatud situatsioonis näevad altkäemaksu juhtumist pigem naised, vanusegrupid 20-29 ja 50 ja rohkem, madalama või keskmise haridustaseme ja sissetulekuga vastajad, mitte-eestlased, Virumaa elanikud ning suurtes linnades elavad inimesed. Selgelt on näha, et juhtumit näevad korruptiivsemana kooli äsja lõpetanud, kellele lõpueksamite teema ehk kõige hingelähedasem.

Juhtum 8: "Firmajuht lubab naistöötajale palgatõusu, juhul kui viimane nõustub juhi teatud seksuaalse alatooniga ettepanekutega.". Selline olukord peegeldab altkäemaksu pigem naiste arvates, samuti vanusegruppide 15-19, 40-49 ja 60 ja rohkem meelest; madalama hariduse ja sissetulekuga inimeste, rahvuse lõikes eestlaste ning regiooni lõikes Lääne- ja Lõuna-Eesti elanike arvates. Asulatüübiti arvasid nii eeskätt väiksemate linnade, maakonnakeskuste ja maapiirkondade elanikud.

Juhtum 9: "Kiirsöögi restoran pakub oma piirkonnas patrullivatele politseinikele tasuta võileibu.". Sellist olukorda pidasid altkäemaksu andmiseks sagedamini vanemad inimesed, keskhariduse ja kõrgema sissetulekuga vastajad, mitte-eestlased, Virumaa elanikud ning linnades ja maakonnakeskustes elavad inimesed.

Juhtum 10: "Korteriomanik pakub remondimehele sularaha töö eest, mille remondimees tegi ilma tšekita (n.ö mustalt), et mitte maksta sissetuleku pealt makse.". Et sellises situatsioonis on tegemist altkäemaksuga, leiavad sagedamini naised, vanusegrupid kuni 19 ja rohkem kui 50, keskmiselt haritud ja keskmise sissetulekuga inimesed, mitte-eestlased ning regiooni lõuna-eestlased. Asulatüübiti arvatakse nii enam pealinnas, aga ka väiksemates linnades, maakonnakeskustes ja maal.

Juhtum 11: "Hotelliomanik pakub reisibüroo töötajale võimalust ööbida hotellis nädal aega tasuta, kui viimane majutab oma kliendid samasse hotelli.". Kirjeldatud juhtum näevad korruptiivset alatooni sagedamini vanusegrupp 20-39, kõrgelt haritud ja kõrgema sissetulekuga inimesed (aga ka madalaima sissetulekugrupi esindajad), regiooni Põhja-, Kesk- ja Lõuna-Eesti elanikud ning asulatüübiti pealinna, väikelinnade ja maakonnakeskuste asunikud.

Juhtum 12: "Patsient kingib haiglast lahkudes oma arstile pudeli hinnalist alkoholi.". Sellist juhtumit peeti küll kõigist pakututest kõige vähem korruptiivseks, kuid keskmisest sagedamini pidasid seda altkäemaksuks siiski naised, keskealised ja vanemad inimesed, keskhariduse ja keskmise sissetulekuga vastajad, mitte-eestlased, Lääne-Eesti ja Virumaa elanikud ning linnased.

Selline juhtumi-põhine sotsiaaldemograafiline analüüs näitas, et erinevaid situatsioone, eriti neid, mis seotud erafirmade ja ametnike/poliitikute vahelise suhtlusega, pidas üldjuhul keskmisest sagedamini altkäemaksuga seotuks järgmine elanikkonnagrupp:

- o naised
- o keskealised ja vanemad inimesed
- o keskmine ja kõrgem haridus
- o keskmine ja kõrgem sissetulek
- o Virumaa, Põhja- või Lääne-Eesti elanikud
- o linlased.

Peaaegu sama elanikkonnakiht pidas altkäemakse ka ebavajalikuks ja pooldas seaduslikku tegutsemist ning kinnitas, et ei anna ise kunagi altkäemakse. Seda peegeldab allolev tabel:

	Küsimus 1: altkäemakse pole vaja	Küsimus 3: ei anna ise kunagi altkäemakse	Küsimus 2: on erinevate juhtumite suhtes kriitilisemad
Sugu	Naised	Naised	Naised
Vanus	Vanemad	Noorim ja vanim grupp	Keskealised ja vanemad
Haridus	Madalam	Madalam	Keskmine ja kõrgem
Rahvus	Eestlane	-	-
Sissetulek	Madalam	Madalam	Keskmine ja kõrgem
Regioon	Lääne- ja Kesk-Eesti	Põhja- või Lääne-Eesti. Virumaa	Põhja- või Lääne-Eesti. Virumaa
Asulatüüp	maa	pealinn	linn

Küll aga ei kattu sotsiaaldemograafiliste näitajate osas päriselt see osa inimestest, kes suhtub altkäemaksudesse kui normaalsesse nähtusesse ja see grupp, kes ise altkäemakse annab.

	Küsimus 1: altkäemaksud on tavalised ja loomulikud, asi pole nii hull kui räägitakse	Küsimus 3: annan ise harva, vahel või sagedamini altkäemakse	Küsimus 2: on erinevate juhtumite suhtes leebemad
Sugu	Mehed	Mehed	Mehed
Vanus	15-19	20-49	Kuni 29
Haridus	Madalam või keskmine	Keskmine või kõrgem	Madalam, teatud juhtudel ka kõrgharidus
Rahvus	Mitte-eestlane	Olulised erinevused puuduvad	
Sissetulek	Keskmine või ei soovi avaldada	Keskmine ja kõrgem	Madalaim ja kõrgeim
Regioon	Virumaa	Kesk- ja Lõuna-Eesti	Põhja- ja Kesk-Eesti
Asulatüüp	Pealinn, muud linnad, maakonnakeskus	Muud linnad, maakonnakeskus	Maa

Nagu näha, ei saa neid grupe päriselt võrdsustada. Kindlalt võime välja tuua vaid trendi, et korruptsiooni suhtes on sallivamad üldjuhul **mehed, nooremad** inimesed, teatud mõõndustega ka **keskmise sissetuleku ja haridusega** inimesed. Altkäemaksude vastu on aga kategooriliselt naised, vanemad ja madalama hariduse ning sissetulekuga inimesed.

Järgmiseks vaatasime, milliseid juhtumeid peavad korruptsiooniks need inimesed, kes tunnistavad, et ka ise altkäemakse annavad. Juhtumid järjestusid nende vastajate jaoks järgmiselt:

	Annan ise harva, vahel või sagedamini altkäemakse (küsimus 2; 27% vastajaskonnast)	Kõik vastajad
Juhtumi kirjeldus	Keskmine hinne skaalal 1-5 (1=ei ole kindlasti altkäemaks ja 5=on kindlasti altkäemaks)	
1. Poepidaja pakub linnapeale tema ostu(de)lt ülisuurt hinnaalandust ja mõjutab linnapead vastutasuks alandama poe rendihinda.	4,37*	4,34
2. Firma, mis kandideerib riiklikule toetusele, pakub ametnikule tehingut, mille kohaselt firmaomanik kannab osa toetusest saadud raha selle erakonna arvele, mille oluline liige antud ametnik on.	4,37*	4,32
3. Firma, mis ootab oma tegevusele ametlikku luba, pakub otsuse eest vastutavatel ametnikule aastaks ajaks firma mobiiltelefoni kasutamise võimalust.	3,97	4,01
4. Firma, kes soovib võita riigitellimuse enampakkumist, kutsub ühe otsustamisega seotud ametniku lõunale eliitrestorani.	3,89	4,02
5. Suure, hiljuti erastatud ettevõtte esindaja annab rahalise toetuse võimulolevale parteile – valitsusparteile.	3,83	3,83
6. Enampakkumisel osalev firma kutsub otsustava nõukogu liikmed seatapmist tähistavale kodusele koosviibimisele.	3,65	3,66
7. Kooliõpilase isa annetab koolile sponsori korras, ütleme, 10 000 krooni kuu aega enne poja lõpueksameid.	3,63*	3,62
11. Hotelliomanik pakub reisibüroo töötajale võimalust ööbida hotellis nädal aega tasuta, kui viimane majutab oma kliendid samasse hotelli.	3,62*	2,22
8. Firmajuht lubab naistöötajale palgatõusu, juhul kui viimane nõustub juhi teatud seksuaalse alatooniga ettepanekutega.	3,55*	3,52
9. Kiirsöögi restoran pakub oma piirkonnas patrullivatele politseinikele tasuta võileibu.	2,83*	2,78
10. Korteriomanik pakub remondimehele sularaha töö eest, mille remondimees tegi ilma tšekita (n.ö mustalt), et mitte maksta sissetuleku pealt makse.	2,52	2,61
12. Patsient kingib haiglast lahkudes oma arstile pudeli hinnalist alkoholi.	1,90	1,90

* Tärniga on märgitud need juhtumid, mida antud grupi liikmed peavad keskmisest sagedamini altkäemaksuks.

Vastajad, kes ise vahel altkäemaksu annavad, peavad keskmisest sagedamini korruptiivseks erasektori ja avaliku sektori vahelisi kokkuleppeid kirjeldanud juhtumeid, aga ka näiteks hotelliomanikku ja reisibürood puudutavat situatsiooni. Keskmisest vähem peetakse altkäemaksuks igapäevaelu

puudutavaid juhtumeid ("mustalt" töötav remondimees jne), mis lubab oletada, et kuna inimeste sallivus selliste puhkude osas on kõrgem, on nad ka ise valmis sarnastes olukordades kergekäelisemalt altkäemaksu andma.

3 Enim korrumpeerunud valdkonnad

Küsimus 4: Millised eluvaldkonnas on altkäemaksu Teie meelest kõige enam levinud? JOONIS 6

Nii nagu eelmiste küsimuste vastustest kaudselt välja võis lugeda, ilmneb sellest küsimusest väga otseselt, et enim korrumpeerunud valdkonnad Eestis peetakse **ametkondi ja büroosid** (25 protsenti).

Teisele kohale altkäemaksude leviku poolest paigutati politsei (19 protsenti), kolmandale õigussüsteem ehk kohtud (16 protsenti) ja neljandale toll (14 protsenti).

Ülejäänud valdkonnad järgnesid juba oluliselt väiksemate protsentidega: riiklik tervisesüsteem (7 protsenti), ministeeriumid (7 protsenti), sõjavägi (1 protsent), haridussüsteem (1 protsent) ja pangandus (1 protsent). 12 protsenti ei osanud sellele küsimusele vastust anda.

Ametkondades ja büroodes peavad altkäemakse keskmisest levinumaks mehed, vanusegrupp 40-49, kõrgharitud inimesed, rahvuselt eestlased, madalaima ja kõrgeima sissetulekugrupi esindajad, regiooni Virumaa ja asulatüübiti väiksemate linnade ning maaelanikud.

Politseid peavad korrumpeerunud keskmisest sagedamini mehed, vanusegrupp 15-29, madalama haridusega inimesed ning sissetuleku lõikes see osa inimestest, kes keeldus oma sissetulekut avalikustamast. Piirkonniti hindasid politseid keskmiselt sagedamini altkäemaksuderohkeks Põhja-Eesti (eriti Tallinna) ja pisut keskmisest enam ka Virumaa elanikud.

Õigussüsteemis on altkäemaksud levinud eeskätt naiste, vanemate inimeste, keskmiselt haritute ja rahvuselt eestlaste ning madalaima ja keskmise sissetulekugrupi esindajate arvates. Regiooniti arvavad nii sagedamini Lääne-, Kesk- ja Lõuna-Eesti elanikud, asulatüübiti suuremates linnades elavad inimesed.

Neljandat Eesti elanike meelest enim altkäemaksudega seotud instantsi ehk tulli peavad keskmisest sagedamini korrumpeerunuks mehed, vanusegrupp 20-39, madalamalt haritud, pisut enam eestlased, keskmise ja kõrgema sissetulekuga inimesed, Lääne-Eesti elanikud ning asulatüübiti veidi enam väiksemates linnades ja maal elavad inimesed.

Inimeste meelest, kes ise tunnistavad, et annavad harva või sagedamini kui harva altkäemaksu, on keskmisega võrreldes enam korrumpeerunud ametkonnad, õigussüsteem ja riiklik tervisesüsteem. Seda tulemust peegeldab allolev tabel (%):

Millises eluvaldkonnas on altkäemaksud Teie meelest enim levinud?	Annan ise harva, vahel või sagedamini altkäemakse (küsimus 2; 27% vastajaskonnast)	Kõik vastajad
1. Ametkondades, büroodes	28*	25
2. Politseis	19	19
3. Õigussüsteemis (kohtutes)	18*	16
4. Tollis	10	14
5. Riiklikus tervisesüsteemis	9*	7
6. Ministeeriumides	5	7
7. Sõjaväes	1	1
8. Panganduses	1	1
9. Haridussüsteemis	0	1
vastamata	9	12

* Tärniga on märgitud need valdkonnad, mida antud grupi liikmed peavad keskmisest sagedamini korrumpeerunuks.

Nagu näha, peavad tegelikud altkäemaksude andjad keskmisest harvem altkäemaksudega seotuks selliseid valdkondi nagu toll ja ministeeriumid, mis lubab teha kaudseid järeldusi, et nende kahe valdkonna osas on n.ö muut ühiskonnas tegelikkusest suurem.

Samamoodi võib arvata, et kuna altkäemaksude andjad peavad keskmisest korrumpeerunumaks ametkondi, õigussüsteemi ja tervisesüsteemi, siis omavad nad ise selles vallas kogemusi. Need on aga pigem kaudsed kui otsesed järeldused objektiivsetest tulemustest.

4 Valmidus korruptsioonivastaseks võitluseks

Küsimus 5: Kujutlege, et satute juhtumisi pealt nägema juhtumit, kus erafirma esindaja annab altkäemaksu valitsuse töötajale või mulle avaliku sektori töötajale. Mida teeksite? JOONIS 7-8

Tulemusi vaadates selgub, et koguni **kolm neljandikku** (74 protsenti) elanikkonnast reageeriks pealt nähtud altkäemaksujuhtumile passiivselt – 42 protsenti räägiks sellest oma lähedastele ja 32 protsenti hoiaks juhtunu endale.

Aktiivseid kodanikke, kes informeeriks juhtunust politseid, on vaid **16 protsenti** – neist 12 protsenti informeeriks altkäemaksu juhtumist anonüümselt politseid ja 4 protsenti oleks nõus ka kohtusaalis tunnistajaks olema.

Aktiivsema elanikkonnakihi hulka kuuluvad nooremad ja seetõttu ka madalama haridustasemega inimesed, eestlased, maapiirkondade elanikud ning regiooniti Kesk- ja Lõuna-Eestis elavad inimesed. Anonüümselt oleksid valmis politseid teavitama madalama sissetulekuga, kohtusaalis tunnistama aga pigem keskmise ja kõrgema sissetulekuga inimesed.

Ootuspäraselt oleksid korruptsioonijuhtumi tunnistajaks olles passiivsemad need inimesed, kes väidetavalt ise vahel altkäemakse annavad ja kes usuvad, et need on igapäevaelu normaalne koostisosa. Seda näitab allolev tabel (%):

Kui satuksite pealt nägema juhtumit, kus erafirma esindaja annab altkäemaksu valitsuse töötajale vms, siis mida teeksite?	Annan ise harva, vahel või sagedamini altkäemakse (küsimus 2; 27% vastajaskonnast)	Altkäemaksud on loomulik osa igapäevaelust / need on tavalised ja see teema pole nii hull kui räägitakse (küsimus 1; 26% vastajaskonnast)	Kõik vastajad
Hoiaksin selle enda teada	34*	43*	32
Räägiksin lähedastele	49*	38	42
Informeeriksin anonüümselt politseid	8	9	12
Informeeriksin politseid ja oleksin valmis kohtus tunnistama	1	3	4
Ei oska öelda	7	7	10

* Tärniga on märgitud need vastused, kus antud grupi tulemused (%) olid keskmisest kõrgemad.

Küsimus 6: Kas Te isiklikult oleksite nõus toetama korruptsioonivastast võitlus Eestis, näiteks osalema streigis või muus demonstratsioonis? /skaala: jah, kindlasti; pigem jah; pigem mitte; kindlasti mitte; ei oska öelda/ JOONIS 9-10

Samal ajal, kui vaid 16 protsenti elanikkonnast kinnitab, et teataks altkäemaksu andmise tunnistajaks olles juhtumist politseile, väidab **kolmandik** (37 protsenti) inimestest, et oleks nõus korruptsioonivastast võitlust toetama streigis või muus ülesastumises osalemise näol.

Pea pool elanikkonnast (47 protsenti) väidab, et ei oleks nõus sellist liikumist toetama.

Osalusvalmidus korruptsioonivastases võitluses on kõrgeim noorimas vanusegrupis (aga ka 40-59-aastaste seas), kõrgharitude ja rahvuselt eestlaste hulgas, kõrgema sissetulekuga inimeste seas, Kesk-, Põhja- ja Lõuna-Eestis. Asulatüübiti ollakse enim valmis sellises tegevuses osalema pealinlaste hulgas.

Pisut üllatuslikult on korruptsioonivastases võitluses enam valmis kaasa lööma inimesed, kes tunnistavad, et on ise altkäemaksu andnud. Nähtavasti tunnistavad nad enam probleemi olemasolu ja mõnavad, et selle vastu tuleks midagi ette võtta. Küll aga on sellised inimesed valdavalt pigem valmis korruptsiooni vastu võitlema, mitte aga täiesti valmis. Tulemused on näha järgnevas tabelis (%):

Kas Te oleksite nõus toetama korruptsioonivastast võitlust Eestis, näiteks osalema streigis vms?	Annan ise harva, vahel või sagedamini altkäemakse (küsimus 2; 27% vastajaskonnast)	Altkäemaksud on loomulik osa igapäevaelust / need on tavalised ja see teema pole nii hull kui räägitakse (küsimus 1; 26% vastajaskonnast)	Kõik vastajad
Jah, kindlasti	11	14*	12
Pigem jah	30*	18	25
Pigem mitte	34*	34*	31
Kindlasti mitte	11	21*	16
Ei oska öelda	13	14	16

* Tärniga on märgitud need vastused, kus antud grupi tulemused (%) olid keskmisest kõrgemad.

Küll aga on näha, et need inimesed, kelle arvates altkäemaksud on igapäevaelu normaalne osa, ei oleks ise nõus kuigi aktiivselt sellistes väljaastumistes kaasa lööma.

See näitab veelkord, et see osa elanikkonnast, kes peab altkäemakse normaalseks, ei ühti täielikult selle osaga, kes ise altkäemakse annab (vt lk 13).

5 Riik ja korruptsioon

Küsimus 7: Järgmiseks loen ette mõned väited, mis puudutavad korruptsiooni, Õelge, palun, iga väite kohta, mil määral sellega nõustute. /skaala: ei ole üldse nõus; pigem ei ole nõus; pigem olen nõus; olen täiesti nõus; ei oska öelda/ JOONIS 11

Kõige ülekaalukamalt nõustuti järgneva väitega: "Korrumpeerunud poliitikud, ametnikud ja ärimed moodustavad üksteisega tihedalt seotud võrgustiku ja toetavad üksteist.". See väide kogus 5-pallisel skaalal keskmiseks hindeks 3,39 ja sellega nõustus pigem või täielikult 84 protsenti vastanuist.

Väited reastusid nõustumise järjekorras järgmiselt:

Väide	Keskmine hinne skaalal 1-5 (1=ei ole üldse nõus, 5=olen täiesti nõus)	Nõustujate osakaal (%)
1. Korrumpeerunud poliitikud, ametnikud ja ärimed moodustavad üksteisega tihedalt seotud võrgustiku ja toetavad üksteist.	3,39	84
2. Mitte inimesed, vaid riik (valitsus) peaks korruptsiooni ja altkäemaksude vastu võitlema.	3,35	80
3. Praegune valitsus ei ole korruptsioonivastasest võitlusest tõsiselt huvitatud.	3,00	67
4. Eesti on korrumpeerunud riik.	2,87	59
5. Korruptsiooni vastu pole mõtet võidelda, see on alati olnud ja jääb alati eksisteerima.	2,40	42
6. Ilma altkäemaksudeta ei toimiks valitsusmehhanism täna enam niigi palju kui praegu.	2,40	37
7. Nõukogude ajal ei olnud nii palju korruptsiooni kui praegu.	2,27	33

Taas on kumab tulemustest läbi, et enim seostatakse korruptsiooni ametnikkonna ja erasektori vahelise suhtlusega.

Järgnevalt ülevaade sellest, millised sotsiaaldemograafilised grupid ühe või teise väitega enam nõustusid.

Väide 1: "Korrumpeerunud poliitikud, ametnikud ja ärimed moodustavad üksteisega tihedalt seotud võrgustiku ja toetavad üksteist.". Selle väitega olid keskmisest sagedamini päri mehed, keskealised ja vanemad, keskhariiduse ning madalama või kõrgeima sissetulekuga inimesed, eestlased, regiooniti Lääne- ja Lõuna-Eesti elanikud ning maainimesed.

Väide 2: "Mitte inimesed, vaid riik (valitsus) peaks korruptsiooni ja altkäemaksude vastu võitlema.". Nii leiavad pigem naised, vanemad inimesed, pisut enam keskhariidusega vastajad, eestlased, madalama ja kõrgeima sissetulekuga küsitletud, Lääne- ja Kesk-Eesti elanikud ning maainimesed.

Väide 3: "Praegune valitsus ei ole korruptsioonivastasest võitlusest tõsiselt huvitatud.". Selle väitega nõustuvad keskmisest sagedamini naised, keskealised ja vanemad inimesed, keskmise haridustaseme ning sissetulekuga vastajad, Virumaa ja Lõuna-Eesti elanikud ning maainimesed.

Väide 4: "Eesti on korrumppeerunud riik.". Selline suhtumine on omane pigem naistele, keskealistele ja vanematele, keskmisele ja madalama sissetulekuga inimestele, Virumaa, Kesk- ja Lõuna-Eesti elanikele ning suurtes linnades ja maapiirkondades elavatele inimestele.

Väide 5: "Korruptsiooni vastu pole mõtet võidelda, see on alati olnud ja jääb alatiseks eksisteerima.". Sellist mõtteviisi esindavad sagedamini naised, vanusegrupp 20-29, madalama ja keskmise haridustasemega vastajad; keskmise sissetulekuga inimesed ja need, kes ei soovi oma sissetulekut avaldada, mitte-eestlased, Lääne-Eesti ja Virumaa elanikud ning linlased (v.a pealinn).

Väide 6: "Ilma altkäemaksudeta ei toimiks valitsusmehhanism täna enam niigi palju kui praegu.". Nii leiavad pigem naised, keskealised ja vanemad, madalamalt või keskmiselt haritud, mitte-eestlased, madalama ja keskmise sissetulekuga inimesed; ka need, kes ei soovi oma sissetulekut avalikustada; Virumaa ja Lõuna-Eesti elanikud ning väiksemates linnades ja maal elavad inimesed.

Väide 7: "Nõukogude ajal ei olnud nii palju korruptsiooni kui praegu.". Selline suhtumine on enim levinud naiste, vanemate, madalama hariduse ning sissetulekuga inimeste, väga tugevalt mitte-eestlaste, Virumaa ja Lõuna-Eesti elanike ning asulatüübiti suurtes linnades elavate inimeste seas.

Järgnev tabel näitab, milliste väidetega on enam nõus inimesed, kes suhtuvad altkäemaksudesse paratamatusega ning kes väidetavalt ise altkäemakse on andnud või annavad.

	Annan ise harva, vahel või sagedamini altkäemakse (küsimus 2; 27% vastajaskonnast)	Altkäemaksud on loomulik osa igapäevaelust / need on tavalised ja see teema pole nii hull kui räägitakse (küsimus 1; 26% vastajaskonnast)	Kõik vastajad
Väide	Keskmine hinne skaalal 1-5 (1=ei ole üldse nõus, 5=olen täiesti nõus)		
1. Korrumppeerunud poliitikud, ametnikud ja ärimed moodustavad üksteisega tihedalt seotud võrgustiku ja toetavad üksteist.	3,45*	3,41*	3,39
2. Mitte inimesed, vaid riik (valitsus) peaks korruptsiooni ja altkäemaksude vastu võitlema.	3,29	3,30	3,35
3. Praegune valitsus ei ole korruptsioonivastasest võitlusest tõsiselt huvitatud.	2,99	3,11*	3,00
4. Eesti on korrumppeerunud riik.	2,89*	3,02*	2,87
5. Korruptsiooni vastu pole mõtet võidelda, see on alati olnud ja jääb alatiseks eksisteerima.	2,49*	2,65*	2,40
6. Ilma altkäemaksudeta ei toimiks valitsusmehhanism täna enam niigi palju kui praegu.	2,40	2,66*	2,40
7. Nõukogude ajal ei olnud nii palju korruptsiooni kui praegu.	2,18	2,38*	2,27

* Täpniga on märgitud need vastused, kus antud grupi tulemus (keskmine hinne) oli keskmisest kõrgem.

Kolm väidet, millega on keskmisest sagedamini nõus nii need, kes peavad altkäemakse normaalseks kui ka need, kes ise altkäemakse annavad, on

- Korumpeerunud poliitikud, ametnikud ja ärimed moodustavad üksteisega tihedalt seotud võrgustiku ja toetavad üksteist;
- Eesti on korumpeerunud riik;
- Korruptsiooni vastu pole mõtet võidelda, see on alati olnud ja jääb alatiseks eksisteerima.

Need on seega kaks olulist juurdunud seisukohta nn. riskigrupis. Sellisest mõtteviisist vabanemine, mida need laused peegeldavad, viiks ilmselt järgmise sammuna ka selleni, et korruptsiooni kõrget taset ühiskonnas ei peetaks enam nii normaalseks ja tavapäraseks kui praegu.

Altkäemakse igapäevasteks pidavate inimeste seas said keskmisest kõrgema nõusoleku ka valitsust puudutanud väited – “valitsus ei ole korruptsioonivastasest võitlusest tõsiselt huvitatud” ja “ilma altkäemaksudeta ei toimiks valitsusmehhanism täna enam niigi palju kui praegu”.

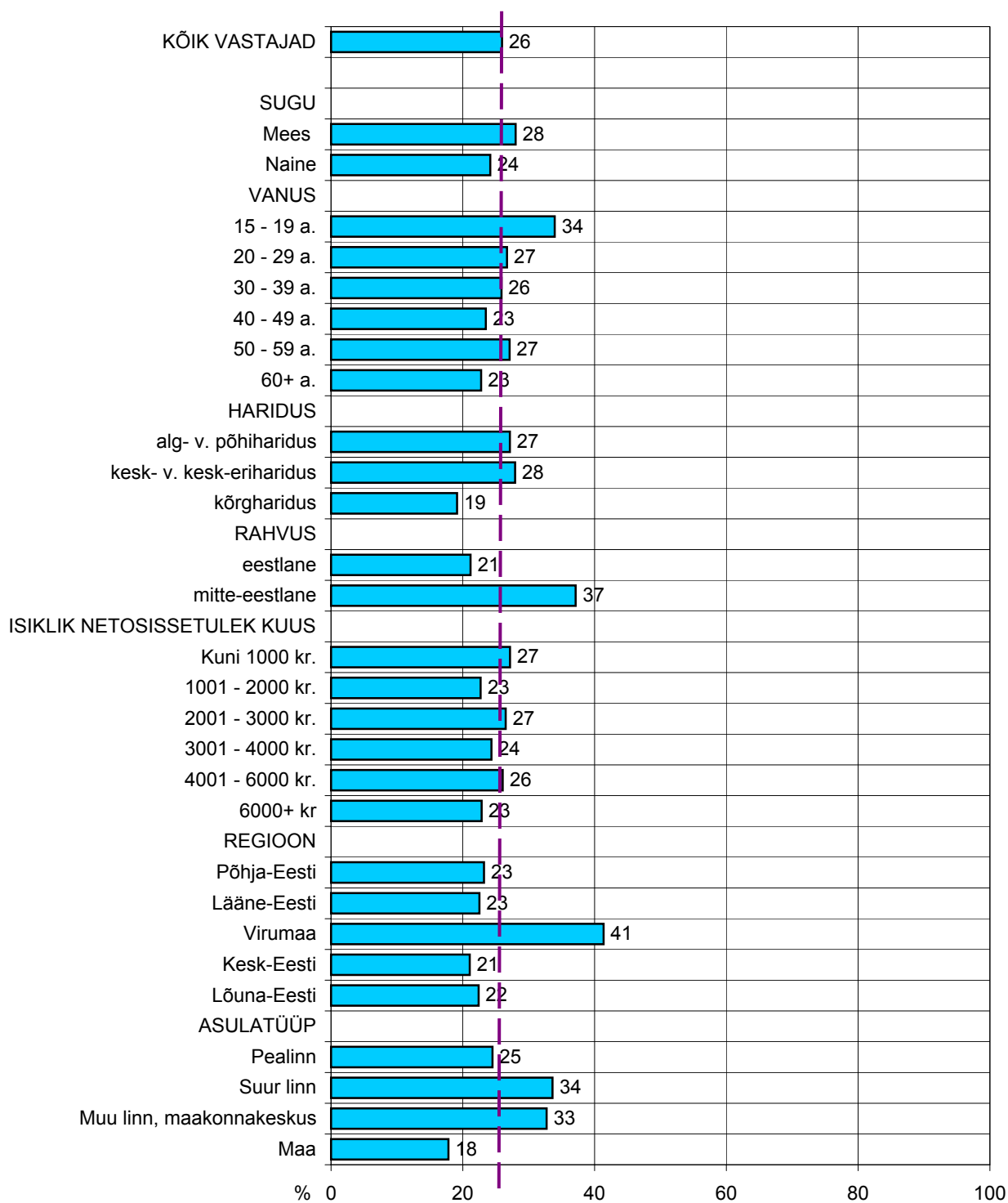
Tähelepanu tõmbab veel asjaolu, et altkäemaksu andnud inimesed nõustuvad keskmisest märksa vähem väitega “mitte inimesed, vaid riik (valitsus) peaks korruptsiooni ja altkäemaksude vastu võitlema”. Võimalik, et selle põhjuseks on asjaolu, et realselt korruptsiooniga kokku puutuvad isikud mõistavad, et altkäemakse andvad ja võtavad inimesed saavad selle nähtuse väljajuurimiseks ise kõige enam ära teha. Need aga, kelle seas valitseb arvamus, et midagi korruptsioonisarnast justkui on ühiskonnas liikvel, kuid kes ei ole sellega ise vahetult kokku puutunud, kalduvad probleemis süüdlasena nägema valitsust.

Altkäemaksud igapäevaelus

Vastajate profiil

n=249

ALTKÄEMAKSUD on täiesti loomulik osa igapäevaelust + on tavalised ja see teema pole nii kohutav nagu räägitakse

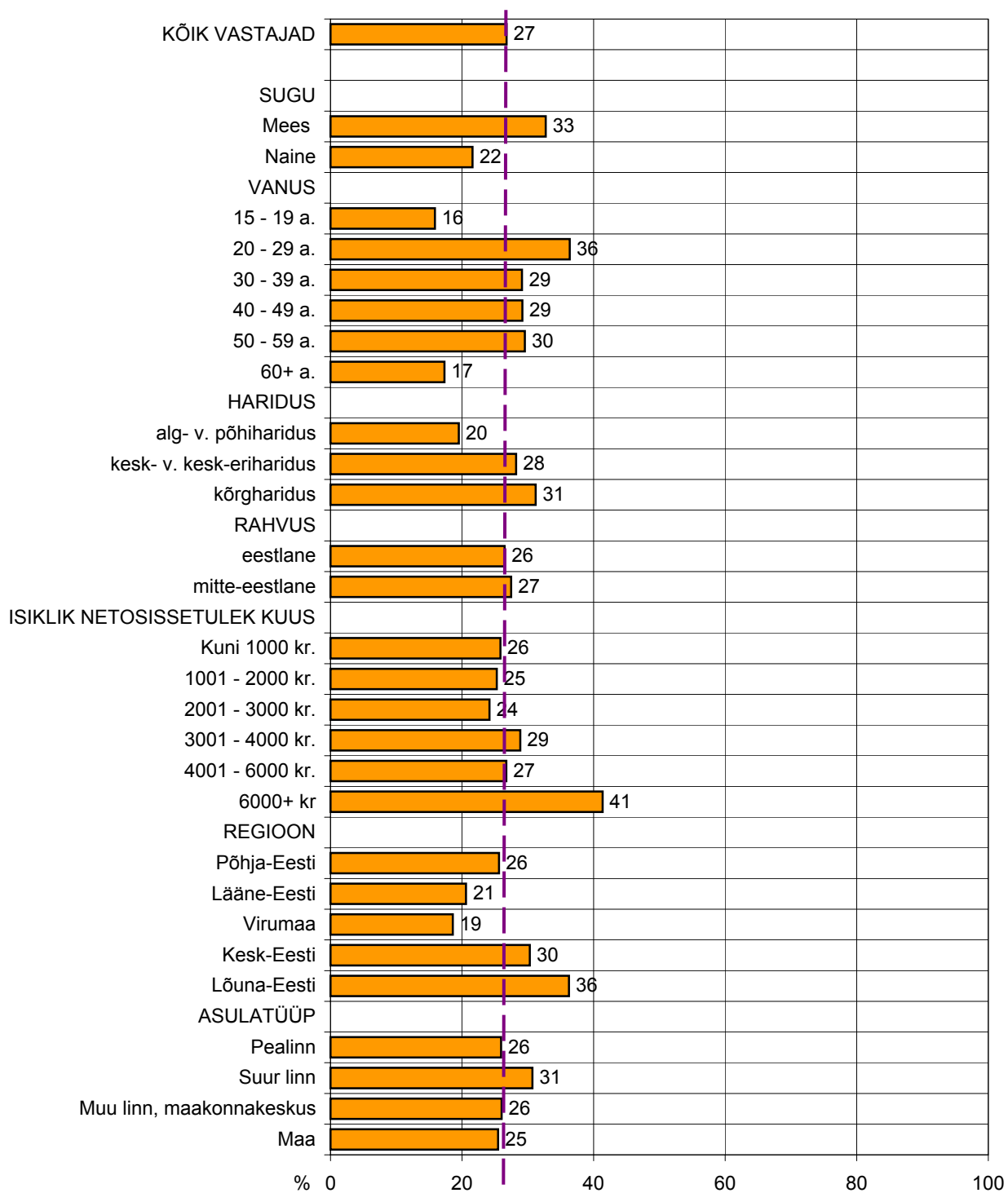

Altkäemaksud igapäevaelus - 2

Vastajate profiil

n=257

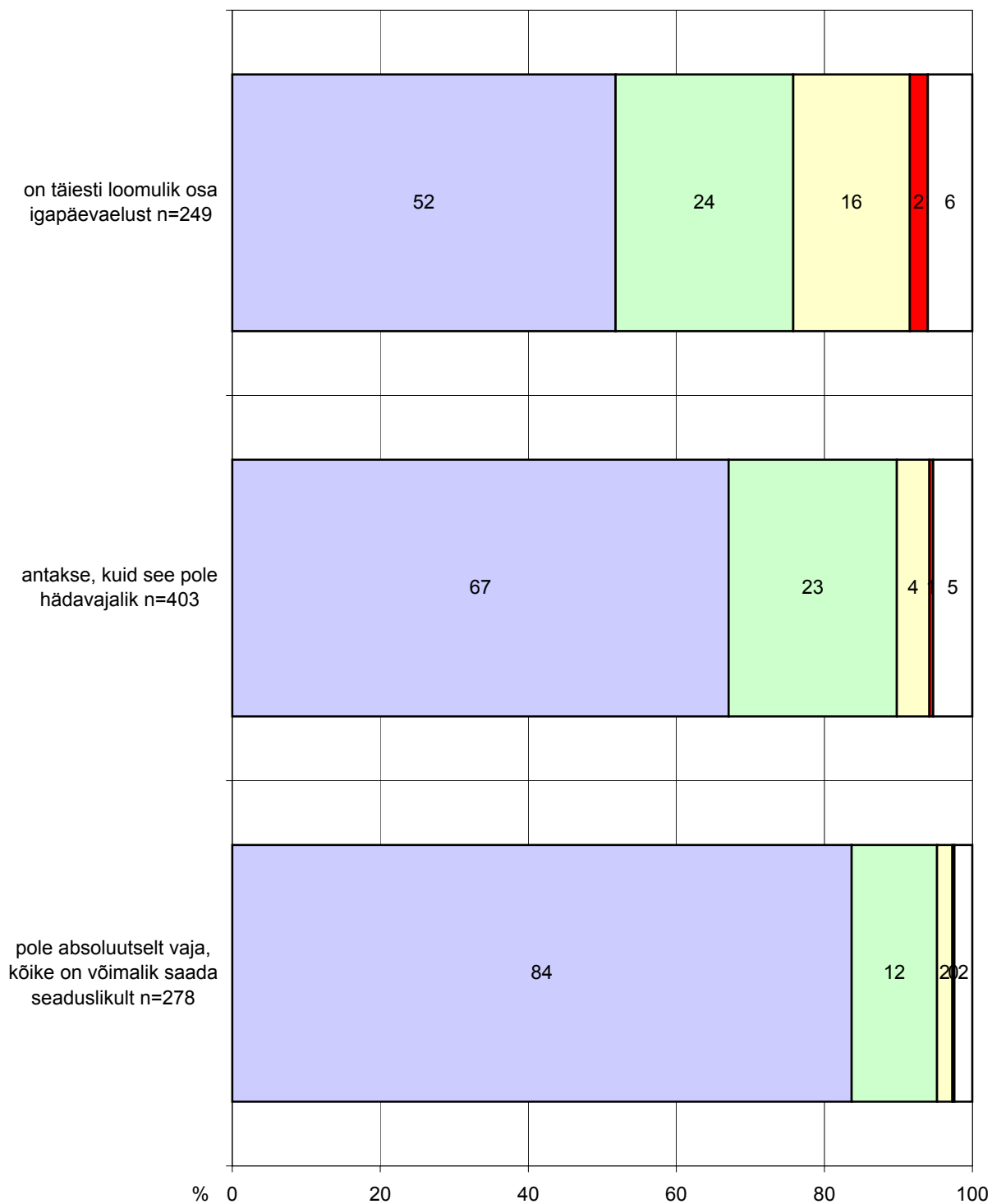
Väga harva + vahel + tihti annavad altkäemaksu

Altkäemaksud igapäevaelus - 3

n=960

- Ei anna kunagi altkäemaksu
- Väga harva annate altkäemaksu
- Vahele annate altkäemaksu
- Annate altkäemaksu
- Ei oska öelda

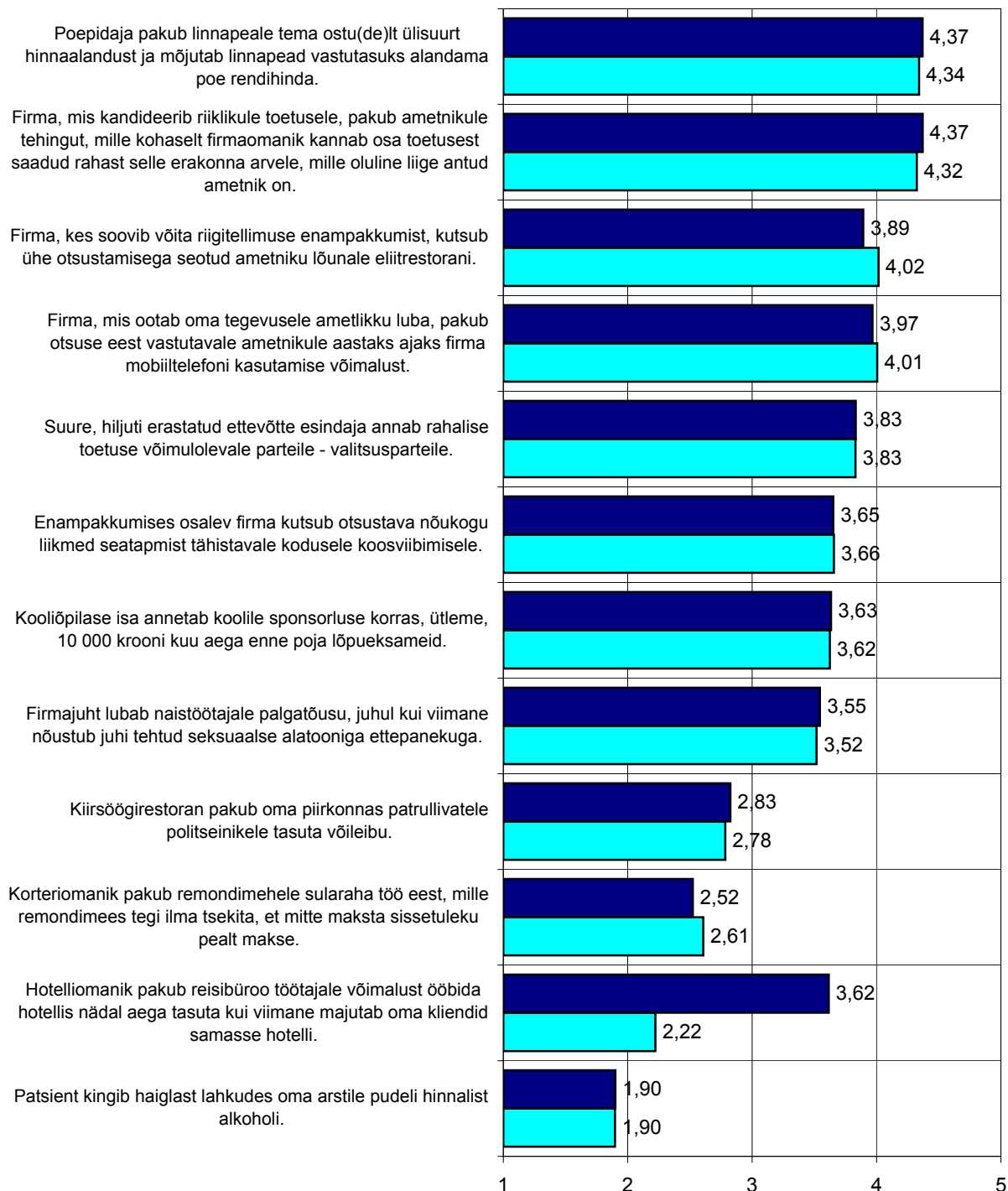

Mida peetakse altkäemaksuks?

hinnang skaalal 1-5, kus 1=kindlasti mitte ja 5=kindlasti jah

■ Kõik vastajad (n=960)

■ Annavad ise altkäemaksu (n=257)

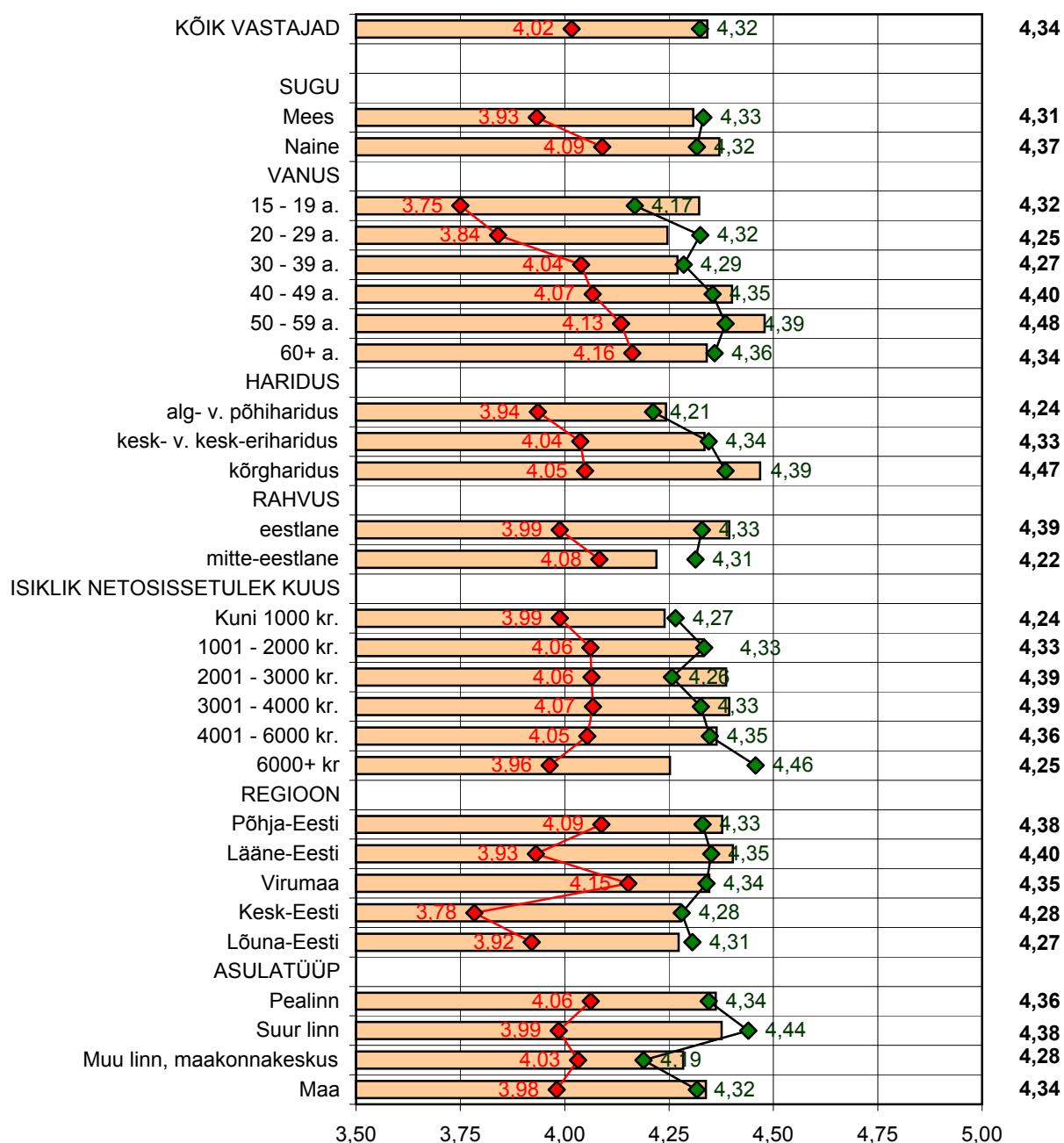
Mida peetakse altkäemaksuks? - 2

Vastajate profiilid

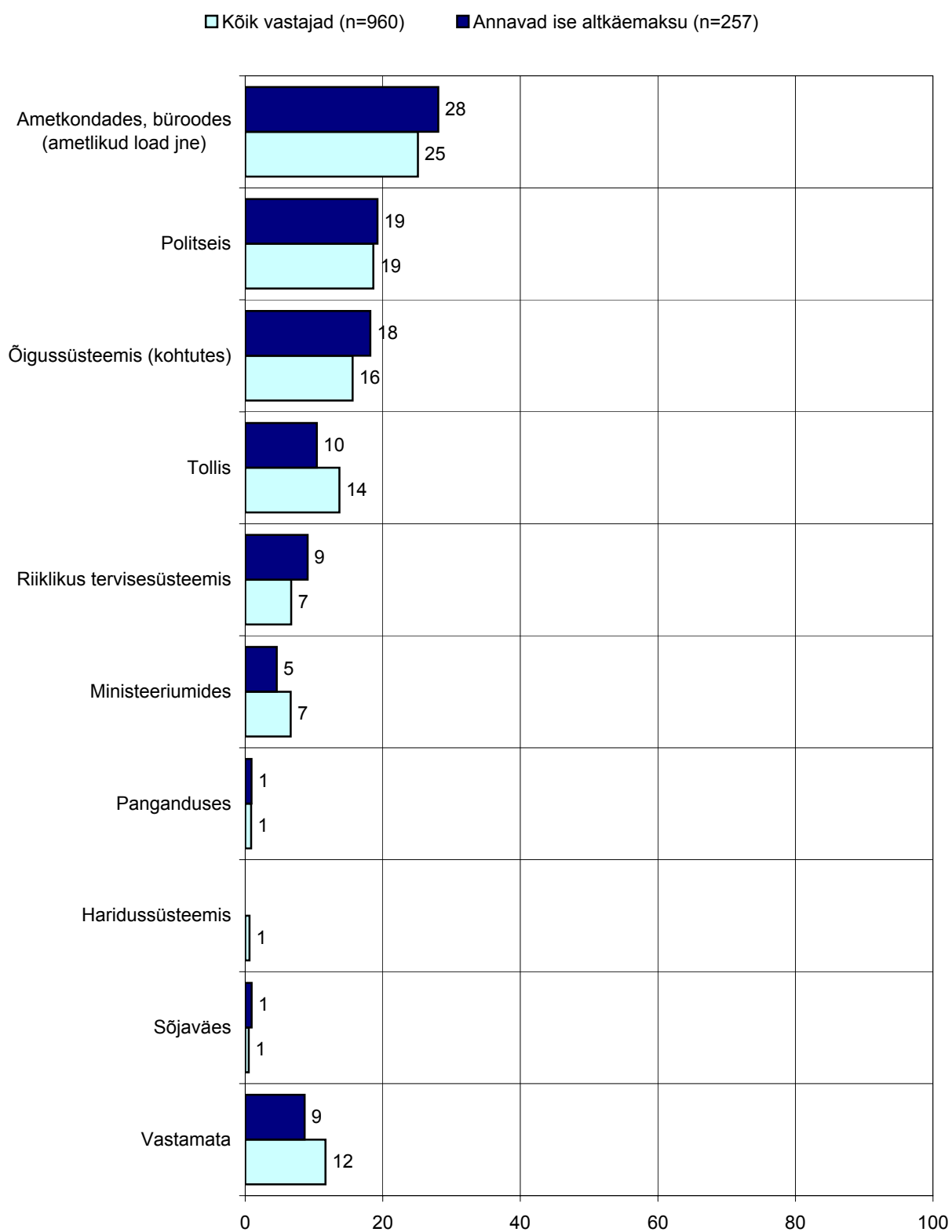
— Poepidaja pakub linnapeale tema ostu(de)lt ülisuurt hinnaalandust ja mõjutab linnapead vastutasuks alandama poe rendihinda.

— Firma, kes soovib võita riigitellimuse enampakkumist, kutsub ühe otsustamisega seotud ametniku lõunale eliitrestorani.

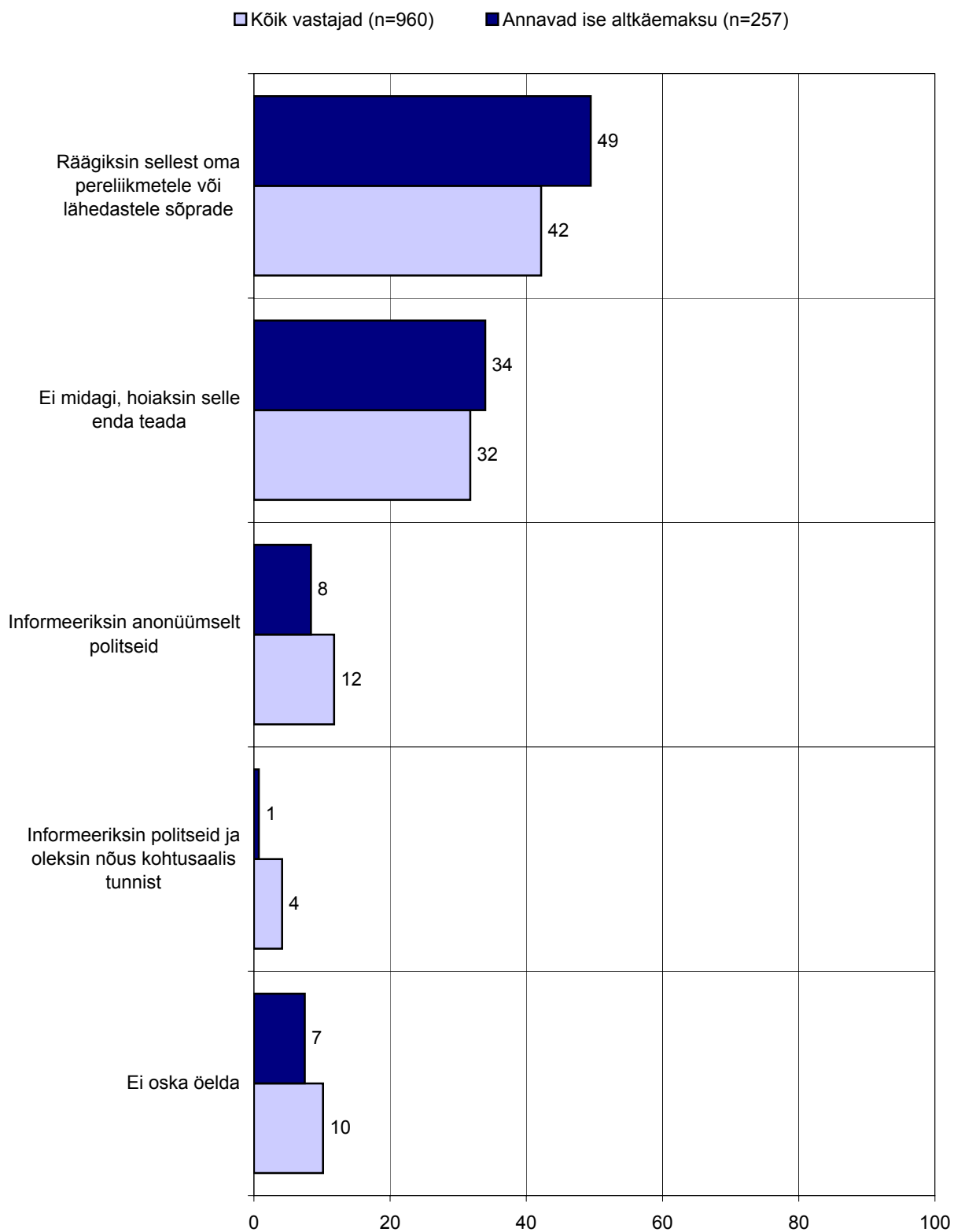
— Firma, mis kandideerib riiklikule toetusele, pakub ametnikule tehingut, mille kohaselt firmaomanik kannab osa toetusest saadud rahast selle erakonna arvele, mille oluline liige antud ametnik on.

Enim korrumppeerunud valdkonnad

Reageering altkäemaksujuhtumile

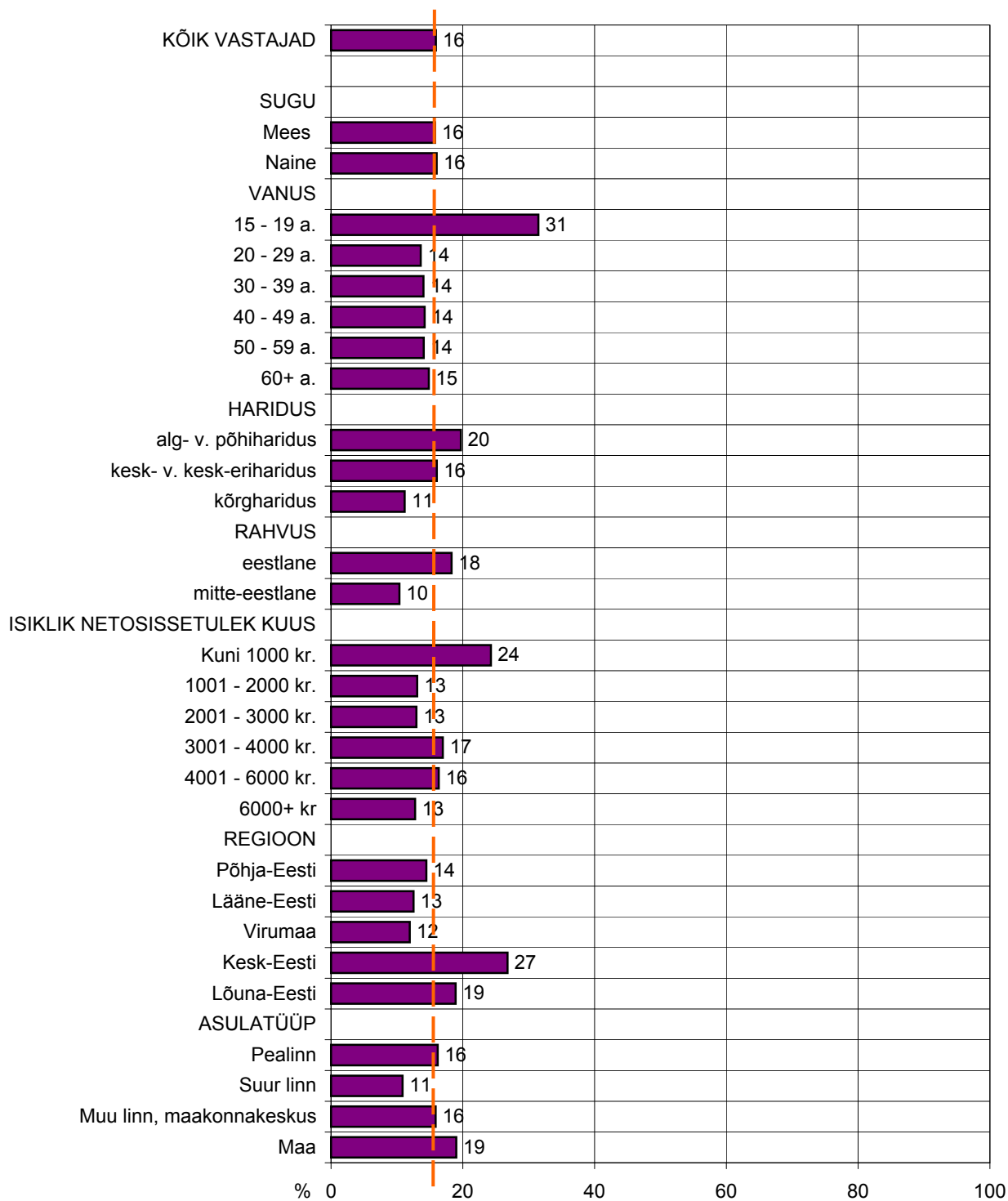

Reageering altkäemaksujuhtumile -2

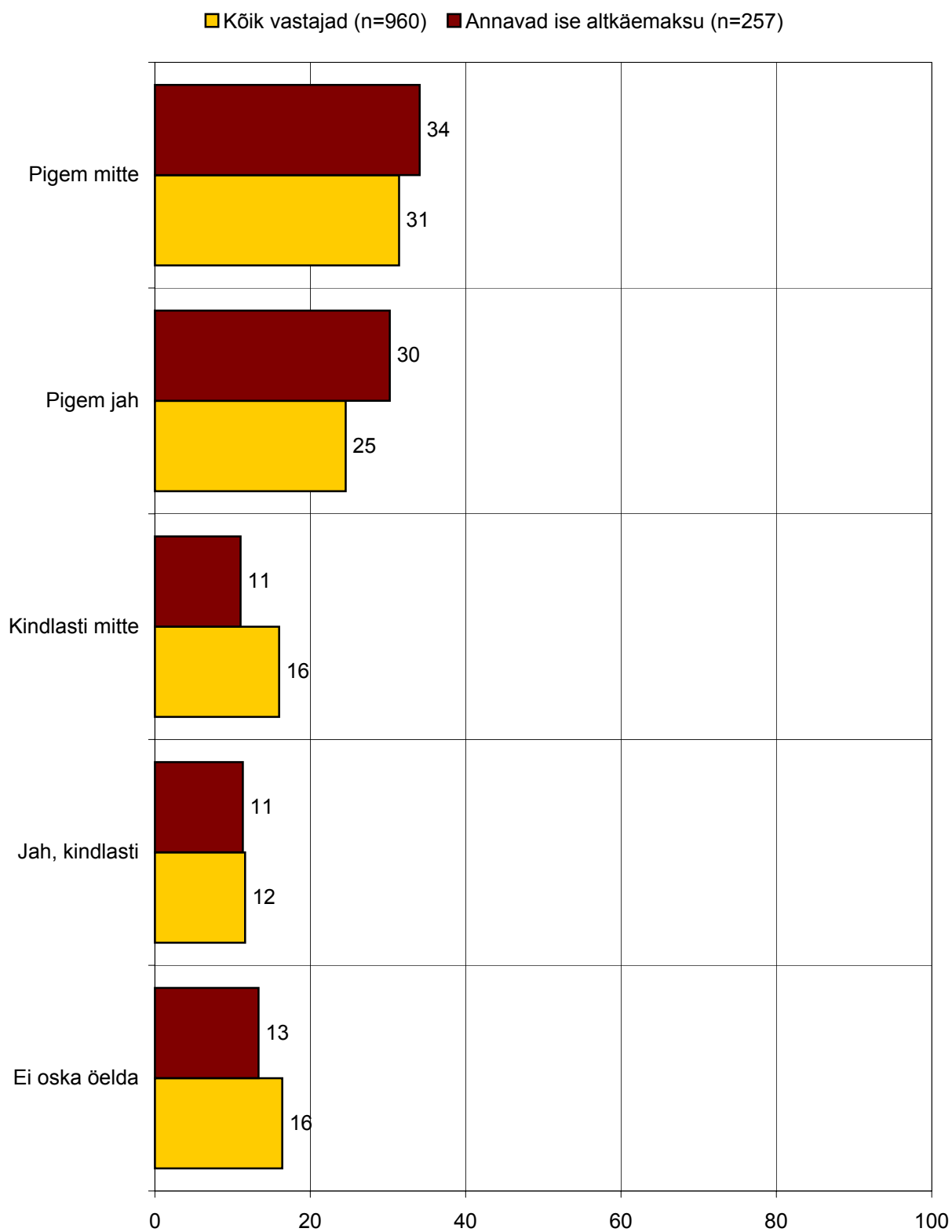
Vastajate profiil

n=153

Informeeriks anonüümselt politseid + Informeeriks politseid ja oleks nõus kohtusaalis tunnistajaks olema

Valmisolek toetada korrupsioonivastast võitlust Eestis

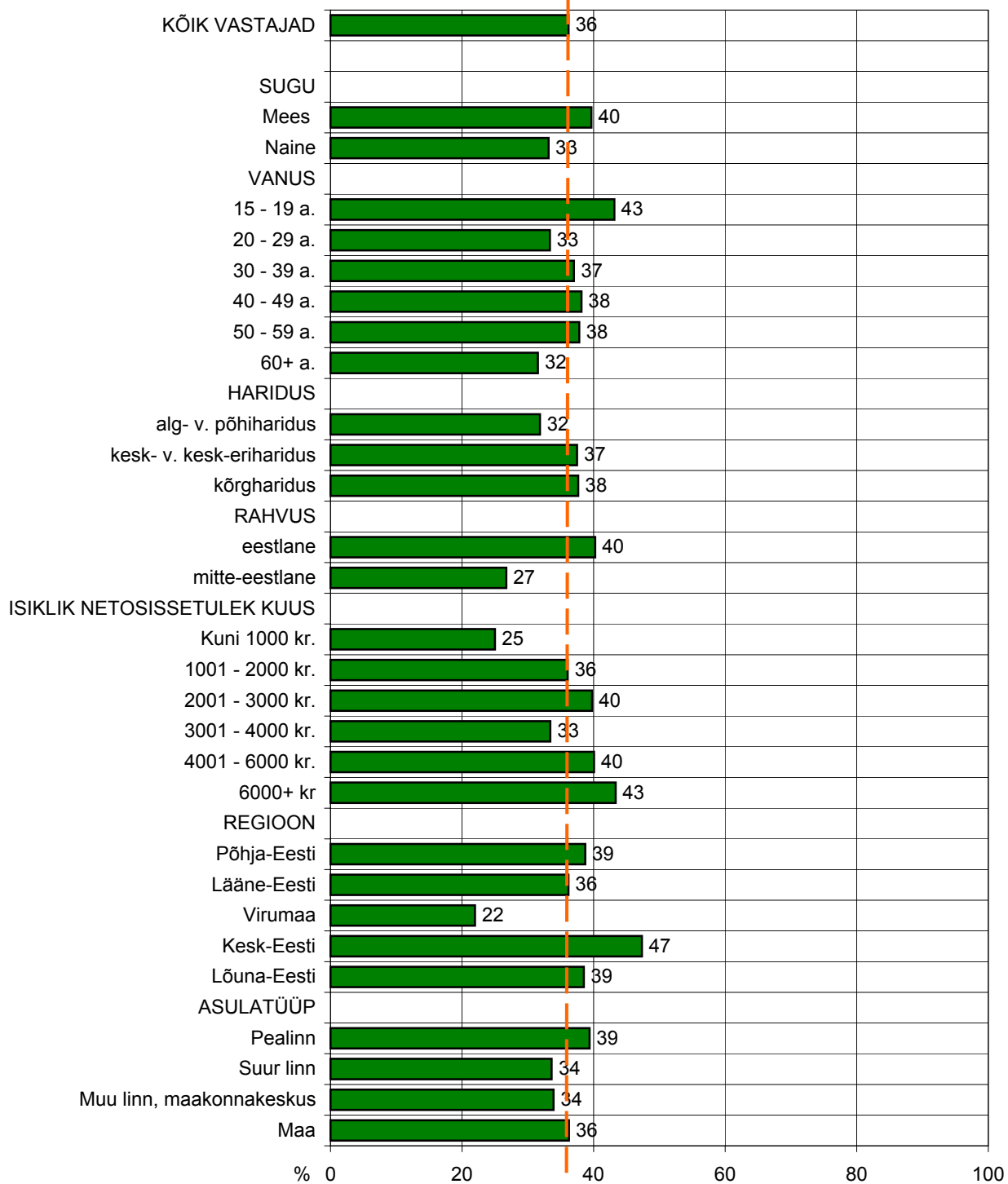

Valmisolek toetada korrupsioonivastast võitlust Eestis - 2

Vastajate profiil

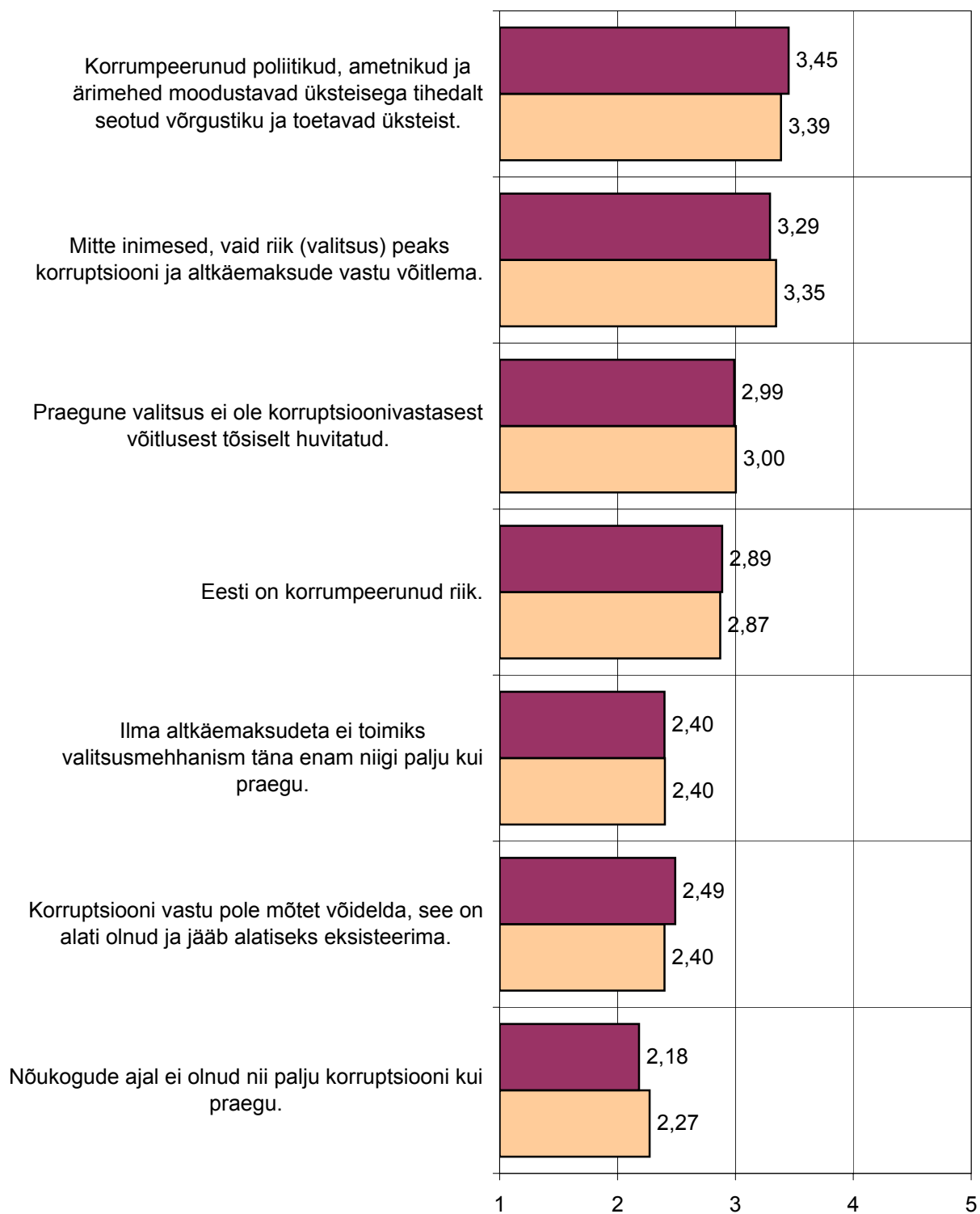
n=345

Kindlasti toetaks + Pigem toetaks

Riik ja korrupsioon

□ Kõik vastajad (n=960) ■ Annavad ise altkäemaksu (n=257)

n, %	Tabel kokku n, %	Sugu		Vanus						Haridus			Rahvus	
		mees	naine	15 - 19 a.	20 - 29 a.	30 - 39 a.	40 - 49 a.	50 - 59 a.	60+	alg- v. põhi- haridus	kesk- v. kesk- eri- haridus	kõrg- haridus	Eest- lane	Muu- lane
n	960	446	514	97	174	168	179	146	196	227	537	196	672	288
%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1. Õelge, palun, oma arvamus altkäemaksude kohta igapäevaelus. Kas Teie meelest altkäemaksud ...

on täiesti loomulik osa igapäevaelust	%	12	13	11	15	12	13	9	13	12	13	13	8	9	20
on tavalised ja see teema pole nii kohutav nagu räägitakse	%	14	15	13	19	15	13	15	14	11	14	15	11	13	17
antakse, kuid see pole hädavajalik	%	42	45	39	31	51	46	47	39	32	37	41	49	44	37
pole absoluutselt vaja, kõike on võimalik saada seaduslikult	%	29	23	34	34	19	24	25	30	41	33	27	28	31	23
Vastamata	%	3	4	2	1	3	3	4	3	4	2	3	4	3	3

3. Kas Te isiklikult ...

Ei anna kunagi altkäemaksu	%	69	63	74	76	61	65	66	65	80	74	67	65	68	69
Väga harva annate altkäemaksu	%	19	22	16	12	23	25	17	23	13	15	20	22	19	20
Vahel annate altkäemaksu	%	7	9	4	2	13	4	11	4	3	4	7	8	6	7
Annate altkäemaksu	%	1	1	1	1	1	0	1	2	1	1	1	0	1	0
Ei oska öelda	%	5	5	5	8	3	6	4	6	3	7	4	3	5	4

4. Millises eluvaldkonnas on altkäemaksud Teie meelest kõige enam levinud?

Sõjaväes	%	1	0	1	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	1
Õigussüsteemis (kohtutes)	%	16	13	18	10	13	16	16	22	15	11	19	13	16	14
Tollis	%	14	15	12	12	18	15	13	11	12	18	12	12	15	11
Riiklikus tervisesüsteemis	%	7	4	9	2	4	10	7	6	9	4	7	8	6	8
Haridussüsteemis	%	1	0	1	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	1
Politseis	%	19	23	15	43	22	11	15	16	15	24	18	14	19	19
Ametkondades, büroodes (ametlikud load jne)	%	25	27	24	18	28	25	27	26	24	19	25	34	27	20
Ministeeriumides	%	7	7	6	4	4	10	8	8	5	6	7	5	6	9
Panganduses	%	1	0	1	2	1	1	1	1	0	1	0	2	1	2
Vastamata	%	12	10	13	9	7	11	12	10	19	16	10	11	11	14

5. Kujutlege, et satute juhtumisi pealt nägema juhtumit, kus erafirma esindaja annab altkäemaksu valitsuse töötajale või muule avaliku sektori töötajale. Mida teeksite?

Ei midagi, hoiaksin selle enda teada	%	32	33	31	25	32	27	32	37	35	32	31	34	30	36
Räägiksin sellest oma pereliikmetele või lähedastele sõprade	%	42	42	42	33	46	50	46	37	37	34	42	51	43	41
Informeeriksin anonüümselt politseid	%	12	12	12	23	10	9	12	10	10	14	13	7	14	7
Informeeriksin politseid ja oleksin nõus kohtusaalis tunnist	%	4	4	4	8	3	5	2	4	5	6	3	4	5	3
Ei oska öelda	%	10	9	11	10	8	9	7	11	14	14	11	3	9	13

n, %	Tabel kokku n, %	Pere keskmine netosissetulek kuus ühe pereliikme kohta						Vastaja isiklik keskmine netosissetulek kuus							
		kuni 1000 kr.	1001 - 2000 kr.	2001 - 3000 kr.	3001 - 4000 kr.	4001 + kr.	Ei soovi avaldada	Kuni 1000 kr.	1001 - 2000 kr.	2001 - 3000 kr.	3001 - 4000 kr.	4001 - 6000 kr.	6000+ kr.	Ei soovi avaldada	
	n	960	104	260	201	122	138	136	96	174	151	117	117	109	197
	%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1. Õelge, palun, oma arvamus altkäemaksude kohta igapäevaelus. Kas Teie meelest altkäemaksud ...

on täiesti loomulik osa igapäevaelust	%	12	14	10	12	10	14	13	12	13	13	9	12	10	14
on tavalised ja see teema pole nii kohutav nagu räägitakse	%	14	15	11	15	14	12	18	15	10	13	16	14	13	16
antakse, kuid see pole hädavajalik.	%	42	37	44	38	47	53	32	40	37	38	48	46	59	34
pole absoluutselt vaja, kõike on võimalik saada seaduslikult	%	29	33	33	33	25	19	26	32	40	33	23	24	16	28
Vastamata	%	3	0	1	2	4	3	11	0	0	2	4	4	2	8

3. Kas Te isiklikult ...

Ei anna kunagi altkäemaksu	%	69	69	73	69	65	67	65	71	71	75	69	69	55	67
Väga harva annate altkäemaksu	%	19	22	18	23	23	13	16	18	19	18	23	15	27	17
Vahel annate altkäemaksu	%	7	2	5	5	8	16	5	8	4	5	5	11	14	4
Annate altkäemaksu	%	1	1	1	1	1	1	0	0	2	1	1	2	0	1
Ei oska öelda	%	5	6	3	3	2	4	14	3	4	1	2	4	4	12

4. Millises eluvaldkonnas on altkäemaksud Teie meelest kõige enam levinud?

Sõjaväes	%	1	2	0	0	0	1	1	2	0	0	0	1	0	1
Õigussüsteemis (kohtutes)	%	16	20	16	15	19	14	11	20	14	14	21	24	6	13
Tollis	%	14	17	13	15	14	13	12	9	12	18	10	19	15	12
Riiklikus tervisesüsteemis	%	7	3	9	9	3	6	6	4	10	11	4	5	6	4
Haridussüsteemis	%	1	0	0	0	2	1	1	0	1	0	2	1	0	1
Politseis	%	19	13	19	20	17	18	23	15	16	13	23	15	21	25
Ametkondades, büroodes (ametlikud load jne)	%	25	25	22	24	28	31	24	31	23	23	23	21	37	22
Ministeeriumides	%	7	8	7	4	5	10	6	9	8	3	6	6	9	6
Panganduses	%	1	1	0	0	2	1	1	1	0	1	1	2	0	2
Vastamata	%	12	10	14	13	8	5	14	7	16	17	8	6	6	14

5. Kujutlege, et satute juhtumisi pealt nägema juhtumit, kus erafirma esindaja annab altkäemaksu valitsuse töötajale või muule avaliku sektori töötajale. Mida teeksite?

Ei midagi, hoiaksin selle enda teada	%	32	28	30	37	29	28	37	23	37	33	27	27	36	34
Räägiksin sellest oma pereliikmetele või lähedastele sõprade	%	42	39	45	34	49	49	39	44	37	40	50	47	45	38
Informeeriksin anonüümselt politseid	%	12	20	8	13	11	13	11	22	9	10	11	8	10	14
Informeeriksin politseid ja oleksin nõus kohtusaalis tunnist	%	4	4	3	4	5	6	3	2	4	3	6	8	2	4
Ei oska öelda	%	10	9	13	12	6	5	10	9	13	13	6	9	6	11

n, %	Tabel kokku n, %	Regioon					Asulatüüp				
		Põhja- Eesti	Lääne- Eesti	Viru- maa	Kesk- Eesti	Lõuna- Eesti	Pealinn	Suur linn	Muu linn, maakon- nakeskus	Maa	
	n	960	375	106	169	82	229	285	190	195	290
	%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1. Õelge, palun, oma arvamus altkäemaksude kohta igapäevaelus. Kas Teie meelest altkäemaksud ...

on täiesti loomulik osa igapäevaelust	%	12	13	9	21	9	8	13	14	17	7
on tavalised ja see teema pole nii kohutav nagu räägitakse	%	14	11	14	21	12	15	12	20	16	11
antakse, kuid see pole hädavajalik	%	42	45	35	37	38	45	45	42	37	42
pole absoluutselt vaja, kõike on võimalik saada seaduslikult	%	29	27	33	21	41	31	28	24	28	33
Vastamata	%	3	4	10	1	0	1	3	0	2	7

3. Kas Te isiklikult ...

Ei anna kunagi altkäemaksu	%	69	70	75	74	64	61	70	66	67	69
Väga harva annate altkäemaksu	%	19	17	11	16	23	28	17	23	20	18
Vahel annate altkäemaksu	%	7	8	9	3	5	7	9	7	5	6
Annate altkäemaksu	%	1	1	0	0	2	2	0	1	2	1
Ei oska öelda	%	5	4	5	7	6	3	4	3	7	5

4. Millises eluvaldkonnas on altkäemaksud Teie meelest kõige enam levinud?

Sõjaväes	%	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0
Õigussüsteemis (kohtutes)	%	16	15	21	8	19	19	15	17	16	15
Tollis	%	14	14	18	12	15	12	14	10	15	15
Riiklikus tervisesüsteemis	%	7	6	4	6	7	9	7	12	4	5
Haridussüsteemis	%	1	1	0	0	0	0	2	0	0	0
Politseis	%	19	23	13	18	14	16	22	17	16	18
Ametkondades, büroodes (ametlikud load jne)	%	25	25	21	29	24	25	23	20	29	28
Ministeeriumides	%	7	6	7	11	11	3	6	8	4	9
Panganduses	%	1	2	0	0	0	0	2	0	1	0
Vastamata	%	12	8	16	15	9	14	9	14	15	11

5. Kujutlege, et satute juhtumisi pealt nägema juhtumit, kus erafirma esindaja annab altkäemaksu valitsuse töötajale või muule avaliku sektori töötajale. Mida teeksite?

Ei midagi, hoiaksin selle enda teada	%	32	31	32	37	33	29	29	39	31	30
Räägiksin sellest oma pereliikmetele või lähedastele sõprade	%	42	44	40	45	36	41	43	43	41	42
Informeeriksin anonüümselt politseid	%	12	9	9	10	19	16	10	9	14	14
Informeeriksin politseid ja oleksin nõus kohtusaalis tunnist	%	4	5	4	2	8	3	6	2	2	5
Ei oska öelda	%	10	11	15	7	4	11	12	7	12	9

n, %	Tabel kokku		Te isiklikult ...			Õelge, palun, oma arvamus alikäemaksude kohta igapäevaelus. Teie meelest alikäemaksud ...			
	n	%	Ei anna kunagi alikäemaksu	Annate vahel, harva või sagedamini alikäemaksu	Ei oska öelda	on loomulik ja tavaline osa igapäevaelust	antakse, kuid see pole hädavajalik.	pole absoluutselt vaja, kõike on võimalik saada seaduslikult	Vastamata
	960		658	257	45	249	403	278	31
	100		100	100	100	100	100	100	100

1. Õelge, palun, oma arvamus alikäemaksude kohta igapäevaelus. Kas Teie meelest alikäemaksud ...

on täiesti loomulik osa igapäevaelust	%	12
on tavalised ja see teema pole nii kohutav nagu räägitakse	%	14
antakse, kuid see pole hädavajalik.	%	42
pole absoluutselt vaja, kõike on võimalik saada seaduslikult	%	29
Vastamata	%	3

3. Kas Te isiklikult ...

Ei anna kunagi alikäemaksu	%	69	52	67	84	87
Väga harva annate alikäemaksu	%	19	24	23	12	3
Vahel annate alikäemaksu	%	7	16	4	2	4
Annate alikäemaksu	%	1	2	1	0	0
Ei oska öelda	%	5	6	5	2	7

4. Millises eluvaldkonnas on alikäemaksud Teie meelest kõige enam levinud?

Sõjaväes	%	1	0	1	2
Õigussüsteemis (kohtutes)	%	16	15	18	15
Tollis	%	14	16	10	5
Riiklikus tervisesüsteemis	%	7	6	9	6
Haridussüsteemis	%	1	1	0	0
Politseis	%	19	18	19	26
Ametkondades, büroodes (ametlikud load jne)	%	25	24	28	18
Ministeeriumides	%	7	7	5	10
Panganduses	%	1	1	1	0
Vastamata	%	12	12	9	18

5. Kujutlege, et satute juhtumisi pealt nägema juhtumit, kus erafirma esindaja annab alikäemaksu valitsuse töötajale või muule avaliku sektori töötajale. Mida teeksite?

Ei midagi, hoiaksin selle enda teada	%	32	31	34	25	43	28	28	32
Räägiksin sellest oma pereliikmetele või lähedastele sõprade	%	42	40	49	32	38	49	37	40
Informeeriksin anonüümselt politseid	%	12	13	8	15	9	12	16	3
Informeeriksin politseid ja oleksin nõus kohtusaalis tunnist	%	4	6	1	2	3	2	8	2
Ei oska öelda	%	10	10	7	26	7	10	11	23

2.Palun öelge iga väite kohta, mil määral on Teie meelest tegemist altkäemaksuga.

		Tabel		Vanus							Haridus			Rahvus		Pere keskmine netosissetulek kuus ühe pereliikme kohta					
		kokku	Sugu		15 - 20 -		30 - 40 -		50 - 60+		alg- v. põhiharidus	kesk- v. eriharidus	kõrg- haridus	Eest- lane	Muu- lane	kuni 1000 kr.	1001 - 2000 kr.	2001 - 3000 kr.	3001 - 4000 kr.	4001 + kr.	Ei soovi avaldada
n, %	n	n, %	mees	naine	19 a.	29 a.	39 a.	49 a.	59 a.	a.											
	960	100	446	514	97	174	168	179	146	196	227	537	196	672	288	104	260	201	122	138	136
	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Kooliõpilase isa annetab koolile sponsori korras, ütleme, 10 000 krooni kuu aega enne poja lõpueksameid.																					
Kindlasti mitte	%	5	6	5	5	2	6	7	6	5	3	6	6	6	5	5	5	4	3	9	7
Pigem mitte	%	14	14	14	27	14	17	13	10	10	16	12	18	17	8	17	12	12	10	24	14
Ei seda ega teist	%	16	18	14	13	17	14	20	16	15	17	17	14	17	14	7	21	14	19	18	14
Pigem jah	%	37	36	38	26	44	40	34	37	35	32	38	40	33	46	40	36	38	36	35	39
Kindlasti jah	%	24	24	24	25	19	21	25	27	29	26	25	21	24	24	28	23	29	29	13	22
Vastamata	%	3	2	4	3	4	1	1	4	6	6	3	2	3	3	3	4	3	2	2	4
Keskmine		3,62	3,58	3,67	3,41	3,65	3,53	3,58	3,71	3,77	3,65	3,65	3,52	3,55	3,79	3,73	3,63	3,79	3,79	3,20	3,57

Enampakkumises osalev firma kutsub otsustava nõukogu liikmed seatapmist tähistavale kodusele koosviibimisele.

Kindlasti mitte	%	3	4	3	5	1	5	4	3	3	5	3	4	4	2	5	3	2	3	5	4
Pigem mitte	%	10	10	9	15	12	10	9	9	7	13	8	9	9	11	14	9	7	11	10	10
Ei seda ega teist	%	20	21	19	27	22	24	19	15	17	22	21	18	21	18	24	20	26	16	16	17
Pigem jah	%	44	44	44	30	49	43	48	45	43	36	46	47	41	50	36	44	42	43	51	48
Kindlasti jah	%	17	18	17	13	15	15	18	20	22	14	19	18	18	15	18	18	18	22	16	12
Vastamata	%	5	3	7	9	1	4	2	8	8	10	4	4	6	4	4	6	5	4	2	8
Keskmine		3,66	3,64	3,68	3,34	3,65	3,56	3,69	3,75	3,79	3,47	3,72	3,70	3,65	3,67	3,51	3,69	3,70	3,74	3,64	3,59

Poepidaja pakub linnapeale tema ostu(de)lt ülisuurt hinnaalandust ja mõjutab linnapead vastutasuks alandama poe rendihinda.

Kindlasti mitte	%	1	1	1	1	1	2	0	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	0	2	1
Pigem mitte	%	2	3	2	1	2	4	3	2	2	2	3	1	2	4	3	3	2	1	3	2
Ei seda ega teist	%	8	8	8	8	13	7	5	4	8	10	8	5	7	9	10	8	4	9	9	9
Pigem jah	%	37	37	37	38	38	35	40	33	38	39	37	35	35	43	37	39	39	41	28	38
Kindlasti jah	%	49	48	50	43	43	49	51	56	49	41	49	57	52	41	45	46	52	47	57	45
Vastamata	%	3	3	3	9	3	2	1	3	2	6	2	1	3	2	5	3	2	2	2	5
Keskmine		4,34	4,31	4,37	4,32	4,25	4,27	4,40	4,48	4,34	4,24	4,33	4,47	4,39	4,22	4,28	4,30	4,41	4,37	4,36	4,32

Firma, kes soovib võita riigitellimuse enampakkumist, kutsub ühe otsustamisega seotud ametniku lõunale eliitrestorani.

Kindlasti mitte	%	2	2	1	4	1	1	0	2	2	2	1	2	2	2	0	1	1	1	4	2
Pigem mitte	%	7	8	6	14	13	7	5	2	4	7	8	5	7	7	7	7	6	8	7	8
Ei seda ega teist	%	12	14	10	15	12	9	15	11	9	15	10	11	13	7	19	14	8	11	8	11
Pigem jah	%	45	44	46	35	48	52	46	47	41	42	45	50	45	47	42	41	49	46	49	47
Kindlasti jah	%	32	29	34	30	25	30	32	34	38	28	33	31	31	34	27	33	34	32	31	29
Vastamata	%	3	2	3	1	1	2	2	5	6	7	2	1	3	4	5	5	2	2	1	2
Keskmine		4,02	3,93	4,09	3,75	3,84	4,04	4,07	4,13	4,16	3,94	4,04	4,05	3,99	4,08	3,94	4,03	4,11	4,04	3,96	3,95

2. Palun öelge iga väite kohta, mil määral on Teie meelest tegemist altkäemaksuga.

		Tabel		Vanus							Haridus			Rahvus		Pere keskmine netosissetulek kuus ühe pereliikme kohta					
		kokku	Sugu		15 - 19 a.	20 - 29 a.	30 - 39 a.	40 - 49 a.	50 - 59 a.	60+	alg- v. põhi- haridus	kesk- v. kesk- eri- haridus	kõrg- haridus	Eest- lane	Muu- lane	kuni 1000 kr.	1001 - 2000 kr.	2001 - 3000 kr.	3001 - 4000 kr.	4001 + kr.	Ei soovi avaldada
n, %	n	n, %	mees	naine	97	174	168	179	146	196	227	537	196	672	288	104	260	201	122	138	136
	%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Korteriomani pakub remondimehele sularaha töö eest, mille remondimees tegi ilma tsekita, et mitte maksta sissetuleku pealt makse.																					
Kindlasti mitte	%	21	26	18	15	26	22	20	24	19	20	20	28	23	17	16	17	22	20	29	28
Pigem mitte	%	29	31	27	33	35	29	30	25	22	28	29	29	29	29	33	30	30	29	30	21
Ei seda ega teist	%	22	21	23	21	18	23	26	17	27	22	22	24	20	28	19	24	23	21	21	22
Pigem jah	%	14	12	15	15	7	17	13	15	16	14	14	11	14	14	9	15	15	14	10	16
Kindlasti jah	%	10	8	12	11	12	7	8	13	10	9	11	8	11	8	17	8	7	14	8	10
Vastamata	%	4	3	5	6	3	2	4	5	5	6	4	1	4	5	6	7	2	2	2	4
Keskmine		2,61	2,44	2,76	2,73	2,43	2,57	2,56	2,67	2,73	2,63	2,67	2,41	2,58	2,66	2,77	2,67	2,55	2,73	2,37	2,58

Firmajuht lubab naistöotajale palgatõusu, juhul kui viimane nõustub juhi tehtud seksuaalse alatooniga ettepanekuga.

Kindlasti mitte	%	11	12	10	7	17	15	9	11	6	8	11	16	12	9	10	9	14	9	16	7
Pigem mitte	%	10	10	11	7	9	12	9	13	11	9	11	11	10	11	11	11	10	13	11	7
Ei seda ega teist	%	20	19	21	13	25	21	19	23	18	15	23	20	17	27	17	19	23	22	20	18
Pigem jah	%	24	26	22	21	22	20	27	22	27	29	21	25	22	27	22	24	20	22	24	29
Kindlasti jah	%	28	27	30	42	24	28	30	23	29	29	29	27	32	20	30	29	27	30	25	31
Vastamata	%	7	6	7	10	3	4	6	9	9	10	6	3	7	6	10	7	7	4	3	8
Keskmine		3,52	3,48	3,55	3,95	3,29	3,35	3,64	3,37	3,67	3,69	3,50	3,37	3,57	3,40	3,57	3,58	3,39	3,53	3,32	3,75

Patsient kingib haiglast lahkudes oma arstile pudeli hinnalist alkoholi.

Kindlasti mitte	%	45	46	45	43	51	39	46	45	46	47	44	48	47	41	43	42	45	44	51	48
Pigem mitte	%	28	31	26	35	30	32	28	27	23	26	28	32	29	28	36	27	26	35	30	24
Ei seda ega teist	%	16	11	19	13	15	16	13	17	19	16	17	12	15	17	10	19	17	14	13	14
Pigem jah	%	6	7	6	7	3	6	9	8	6	5	7	6	5	10	5	6	8	6	5	8
Kindlasti jah	%	2	3	2	1	1	3	3	2	3	3	2	1	2	3	2	3	3	1	1	2
Vastamata	%	2	2	2	2	1	3	1	0	4	3	2	1	2	1	4	2	0	1	1	3
Keskmine		1,90	1,87	1,92	1,87	1,71	1,98	1,94	1,96	1,92	1,88	1,94	1,79	1,84	2,04	1,82	1,99	1,98	1,83	1,73	1,89

Suure, hiljuti erastatud ettevõtte esindaja annab rahalise toetuse võimulolevale parteile - valitsusparteile.

Kindlasti mitte	%	3	3	3	2	2	5	1	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2	4	3	1
Pigem mitte	%	9	11	8	15	10	11	11	7	5	13	8	10	9	10	15	10	8	7	9	8
Ei seda ega teist	%	15	15	15	19	20	15	15	13	12	16	16	12	16	13	21	19	10	16	16	10
Pigem jah	%	41	40	43	36	45	45	44	33	40	38	41	45	39	46	32	37	45	48	42	45
Kindlasti jah	%	26	27	26	18	21	20	27	37	31	21	28	27	27	25	24	25	29	23	26	30
Vastamata	%	5	4	6	9	2	3	2	6	9	10	3	3	5	4	5	6	5	2	3	7
Keskmine		3,83	3,80	3,86	3,58	3,73	3,67	3,88	4,02	4,02	3,69	3,88	3,86	3,83	3,83	3,61	3,75	3,95	3,80	3,82	4,01

2. Palun öelge iga väite kohta, mil määral on Teie meelest tegemist altkäemaksuga.

n, %	Tabel		Vanus							Haridus			Rahvus		Pere keskmine netosissetulek kuus ühe pereliikme kohta						
	n	%	Sugu		15 - 19 a.	20 - 29 a.	30 - 39 a.	40 - 49 a.	50 - 59 a.	60+	alg- v. põhi- haridus	kesk- v. kesk- haridus	eri- kõrg- haridus	Eest- lane	Muu- lane	kuni 1000 kr.	1001 - 2000 kr.	2001 - 3000 kr.	3001 - 4000 kr.	4001 + kr.	Ei soovi avaldada
			mees	naine	19 a.	29 a.	39 a.	49 a.	59 a.	a.	haridus	haridus	haridus	lane	lane	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	avaldata
	960	100	446	514	97	174	168	179	146	196	227	537	196	672	288	104	260	201	122	138	136
	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Firma, mis ootab oma tegevusele ametlikku luba, pakub otsuse eest vastutavale ametnikule aastaks ajaks firma mobiiltelefoni kasutamise võimalust.																					
Kindlasti mitte	%	2	1	2	4	1	2	2	1	3	2	2	1	1	3	4	2	1	2	3	1
Pigem mitte	%	8	6	10	18	11	9	6	5	4	10	9	6	8	10	8	9	8	8	7	7
Ei seda ega teist	%	11	13	10	19	7	11	12	10	12	15	11	6	10	15	16	18	7	9	7	7
Pigem jah	%	42	39	44	31	43	40	47	39	44	41	42	41	40	45	43	41	46	36	35	47
Kindlasti jah	%	34	38	30	24	36	35	33	41	32	25	34	44	38	25	23	27	35	42	46	34
Vastamata	%	3	3	3	2	2	3	1	5	6	7	2	2	4	3	7	3	2	2	2	4
Keskmine		4,01	4,09	3,93	3,54	4,05	4,00	4,03	4,20	4,04	3,83	3,99	4,24	4,08	3,82	3,78	3,85	4,07	4,10	4,16	4,11

Kiirsöögirestoran pakub oma piirkonnas patrullivatele politseinikele tasuta võileibu.

Kindlasti mitte	%	15	17	13	15	13	14	16	16	17	15	15	14	17	11	20	17	14	12	13	14
Pigem mitte	%	27	26	28	32	25	27	32	26	23	26	25	33	27	27	26	27	25	32	25	28
Ei seda ega teist	%	27	26	27	18	37	31	22	21	27	28	27	25	29	22	28	22	26	32	29	29
Pigem jah	%	20	19	21	26	17	17	20	24	18	20	21	18	17	26	17	26	21	17	18	13
Kindlasti jah	%	8	10	7	8	6	8	8	9	10	7	9	7	7	10	4	5	11	7	13	10
Vastamata	%	3	2	4	2	3	3	2	5	5	4	3	2	3	4	4	3	2	1	3	6
Keskmine		2,78	2,78	2,79	2,79	2,77	2,79	2,72	2,84	2,80	2,76	2,82	2,72	2,70	2,97	2,57	2,74	2,89	2,75	2,93	2,74

Firma, mis kandideerib riiklikule toetusele, pakub ametnikule tehingut, mille kohaselt firmaomanik kannab osa toetusest saadud rahast selle erakonna arvele, mille oluline liige antud ametnik on.

Kindlasti mitte	%	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	0	1	1
Pigem mitte	%	2	2	2	4	1	2	1	2	1	2	1	2	2	1	0	2	3	1	1	2
Ei seda ega teist	%	5	4	6	7	3	5	6	3	4	7	4	4	5	3	10	3	6	6	3	2
Pigem jah	%	45	44	45	43	51	50	43	40	41	45	46	43	42	50	42	45	42	46	43	53
Kindlasti jah	%	41	43	40	34	38	39	45	46	43	33	43	48	42	39	36	41	41	43	52	35
Vastamata	%	6	5	7	10	6	3	4	7	9	13	5	2	7	5	10	7	8	4	1	8
Keskmine		4,32	4,33	4,32	4,17	4,32	4,29	4,35	4,39	4,36	4,21	4,34	4,39	4,33	4,31	4,23	4,32	4,28	4,37	4,45	4,29

Hotellioomanik pakub reisibüroo töötajale võimalust ööbida hotellis nädal aega tasuta kui viimane majutab oma kliendid samasse hotelli.

Kindlasti jah	%	28	28	27	34	21	21	30	27	35	29	27	27	28	27	28	29	27	28	28	24
Pigem jah	%	36	36	36	30	38	40	38	34	33	33	35	40	36	35	32	35	38	32	41	36
Ei seda ega teist	%	19	21	17	16	20	22	18	18	17	20	19	16	19	18	23	18	17	19	17	21
Pigem mitte	%	9	8	10	10	13	10	9	8	5	8	9	9	9	10	10	10	8	14	5	7
Kindlasti mitte	%	4	5	3	1	5	5	3	6	3	2	4	7	4	4	2	2	4	4	7	5
Vastamata	%	5	3	6	8	3	2	2	8	7	7	5	1	4	7	4	5	7	2	2	6
Keskmine		2,22	2,23	2,21	2,07	2,41	2,37	2,16	2,25	2,02	2,16	2,23	2,29	2,22	2,23	2,23	2,17	2,20	2,33	2,20	2,28

2.Palun öelge iga väite kohta, mil määral on Teie meelest tegemist altkäemaksuga.

		Tabel koku								Vastaja isiklik keskmine netosissetulek kuus					Regioon					Asulatüüp			
		n, %	Kuni 1000	1001 - 2000	2001 - 3000	3001 - 4000	4001 - 6000	6000+	Ei soovi avaldada	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Virumaa	Kesk-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suur linn	Muu linn, maakon-nakeskus	Maa					
n, %	%		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.															
		960	96	174	151	117	117	109	197	375	106	169	82	229	285	190	195	290					
		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100					
Kooliõpilase isa annetab koolile sponsori korras, ütleme, 10 000 krooni kuu aega enne poja lõpueksameid.																							
Kindlasti mitte	%	5	5	6	6	3	3	7	6	6	8	2	4	5	7	5	6	3					
Pigem mitte	%	14	14	11	9	12	17	23	16	16	17	5	25	12	15	8	16	15					
Ei seda ega teist	%	16	12	17	11	23	16	22	14	16	10	17	22	17	16	15	13	20					
Pigem jah	%	37	42	31	42	39	38	35	35	34	34	45	28	41	36	44	37	34					
Kindlasti jah	%	24	22	30	27	23	22	12	26	25	23	30	19	20	23	26	22	25					
Vastamata	%	3	4	5	4	1	3	1	2	3	7	2	2	4	3	2	5	3					
Keskmine		3,62	3,65	3,72	3,79	3,67	3,61	3,22	3,61	3,58	3,51	3,96	3,32	3,61	3,53	3,80	3,55	3,65					

Enampakkumises osalev firma kutsub otsustava nõukogu liikmed seatapmist tähistavale kodusele koosviibimisele.

Kindlasti mitte	%	3	1	2	2	4	5	5	5	4	4	2	6	2	3	2	2	5
Pigem mitte	%	10	18	9	8	5	6	13	11	13	10	5	11	7	13	7	11	7
Ei seda ega teist	%	20	22	19	26	19	14	19	22	21	25	14	20	22	21	16	16	26
Pigem jah	%	44	39	42	42	49	52	42	43	40	36	56	31	49	40	55	44	40
Kindlasti jah	%	17	18	20	16	18	19	18	14	17	18	20	27	13	18	15	21	15
Vastamata	%	5	3	8	6	5	3	4	5	4	7	3	6	7	4	5	6	6
Keskmine		3,66	3,56	3,75	3,65	3,77	3,78	3,58	3,54	3,55	3,58	3,90	3,64	3,69	3,60	3,79	3,75	3,56

Poepidaja pakub linnapeale tema ostu(de)lt ülisuurt hinnaalandust ja mõjutab linnapead vastutasuks alandama poe rendihinda.

Kindlasti mitte	%	1	2	1	1	2	1	3	0	1	1	0	1	2	2	1	1	1
Pigem mitte	%	2	3	2	1	2	4	4	2	3	2	1	2	3	4	1	2	3
Ei seda ega teist	%	8	6	9	7	8	5	9	9	7	7	10	12	7	6	8	10	8
Pigem jah	%	37	43	35	43	32	39	30	38	34	34	42	35	41	34	37	42	38
Kindlasti jah	%	49	42	48	47	55	50	50	48	53	52	46	46	43	53	49	43	48
Vastamata	%	3	4	4	2	2	1	3	4	2	5	1	3	5	2	4	3	3
Keskmine		4,34	4,24	4,33	4,39	4,39	4,36	4,25	4,37	4,38	4,40	4,35	4,28	4,27	4,36	4,38	4,28	4,34

Firma, kes soovib võita riigitellimuse enampakkumist, kutsub ühe otsustamisega seotud ametniku lõunale eliitrestorani.

Kindlasti mitte	%	2	0	1	2	1	3	3	2	2	1	0	2	2	2	2	1	1
Pigem mitte	%	7	9	7	6	5	6	9	7	6	6	5	14	8	7	8	8	6
Ei seda ega teist	%	12	8	11	9	15	7	11	16	8	15	11	13	16	8	11	11	15
Pigem jah	%	45	54	41	47	44	51	41	43	46	48	47	40	43	45	47	42	47
Kindlasti jah	%	32	25	33	33	35	32	34	29	35	24	35	27	29	36	31	33	27
Vastamata	%	3	4	7	3	0	1	2	2	2	5	3	3	3	2	2	4	4
Keskmine		4,02	3,99	4,06	4,06	4,07	4,05	3,96	3,93	4,09	3,93	4,15	3,78	3,92	4,06	3,99	4,03	3,98

2. Palun öelge iga väite kohta, mil määral on Teie meelest tegemist altkäemaksuga.

		Tabel kokku								Region					Asulatüüp				
		Vastaja isiklik keskmine netosissetulek kuus																	
		Kuni	1001 -	2001 -	3001 -	4001 -	6000 -	6000+	Ei soovi	Põhja-	Lääne-	Viru-	Kesk-	Lõuna-	Pealinn	Suur	Muu linn,	Maa	
		1000	2000	3000	4000	6000	kr	kr	avaldata	Eesti	Eesti	maa	Eesti	Eesti	linna	linna	maakon-	maakon-	
n, %	n	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr	kr								nakeskus	nakeskus		
	960	96	174	151	117	117	109	197		375	106	169	82	229	285	190	195	290	
%	100	100	100	100	100	100	100	100		100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Korteriomani pakub remondimehele sularaha töö eest, mille remondimees tegi ilma tsekita, et mitte maksta sissetuleku pealt makse.																			
Kindlasti mitte	%	21	19	15	22	21	21	29	23	21	22	22	23	20	21	25	19	21	
Pigem mitte	%	29	31	23	27	31	33	31	29	27	30	29	37	27	28	30	32	26	
Ei seda ega teist	%	22	24	31	20	23	22	21	16	23	19	31	14	20	20	22	20	26	
Pigem jah	%	14	11	14	20	10	12	10	15	12	17	13	11	16	13	12	17	13	
Kindlasti jah	%	10	11	9	10	12	8	6	14	11	8	3	14	14	12	8	9	10	
Vastamata	%	4	4	9	2	3	4	3	3	6	4	2	2	3	7	2	2	4	
Keskmine		2,61	2,60	2,76	2,68	2,60	2,52	2,29	2,66	2,61	2,57	2,45	2,55	2,76	2,64	2,47	2,64	2,65	

Firmajuht lubab naistöötajale palgatõusu, juhul kui viimane nõustub juhi tehtud seksuaalse alatooniga ettepanekuga.

Kindlasti mitte	%	11	10	5	7	16	14	22	8	12	5	13	18	8	13	14	11	7
Pigem mitte	%	10	12	12	9	13	9	10	9	12	16	9	11	6	11	12	8	9
Ei seda ega teist	%	20	14	18	20	24	21	25	19	20	13	22	13	25	20	23	16	21
Pigem jah	%	24	29	24	31	19	21	15	24	22	16	30	17	27	21	20	29	26
Kindlasti jah	%	28	27	31	27	25	30	22	33	28	40	20	36	27	30	25	28	30
Vastamata	%	7	8	10	6	2	6	5	7	6	11	6	4	7	5	6	9	7
Keskmine		3,52	3,54	3,70	3,66	3,25	3,46	3,06	3,70	3,45	3,79	3,39	3,45	3,63	3,45	3,32	3,60	3,67

Patsient kingib haiglast lahkudes oma arstile pudeli hinnalist alkoholi.

Kindlasti mitte	%	45	41	39	49	49	44	50	46	49	35	39	54	46	52	42	40	44
Pigem mitte	%	28	37	27	23	30	33	26	28	30	27	31	26	25	28	26	30	30
Ei seda ega teist	%	16	11	21	14	16	17	13	14	13	19	22	10	16	11	21	19	14
Pigem jah	%	6	7	6	9	2	4	7	9	5	10	6	3	9	5	9	6	6
Kindlasti jah	%	2	2	2	4	3	1	2	2	2	3	2	3	2	3	3	2	2
Vastamata	%	2	2	5	1	0	2	2	1	1	5	0	3	2	1	0	2	4
Keskmine		1,90	1,89	2,00	1,95	1,79	1,84	1,81	1,92	1,80	2,13	2,03	1,70	1,93	1,78	2,05	1,97	1,87

Suure, hiljuti erastatud ettevõtte esindaja annab rahalise toetuse võimulolevale parteile - valitsusparteile.

Kindlasti mitte	%	3	4	3	2	4	5	4	0	3	1	1	6	3	3	3	2	3
Pigem mitte	%	9	17	9	8	8	8	7	10	9	4	10	14	10	8	11	8	12
Ei seda ega teist	%	15	20	16	10	16	16	19	13	17	7	11	25	16	18	10	15	16
Pigem jah	%	41	31	39	39	42	36	45	50	41	50	49	28	37	39	44	48	38
Kindlasti jah	%	26	25	25	34	28	31	22	21	26	31	24	21	28	29	29	21	25
Vastamata	%	5	3	8	7	3	4	2	5	4	7	5	6	6	3	4	6	6
Keskmine		3,83	3,57	3,79	4,02	3,84	3,84	3,76	3,88	3,81	4,13	3,88	3,47	3,82	3,86	3,89	3,84	3,75

2. Palun öelge iga väite kohta, mil määral on Teie meelest tegemist altkäemaksuga.

		Tabel kokku								Vastaja isiklik keskmine netosissetulek kuus					Regioon					Asulatüüp			
		n, %	Kuni 1000	1001 - 2000	2001 - 3000	3001 - 4000	4001 - 6000	6000+	Ei soovi avaldada	Põhja-Eesti	Lääne-Eesti	Virumaa	Kesk-Eesti	Lõuna-Eesti	Pealinn	Suur linn	Muu linn, nakeskus	Maa					
n, %	%		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.															
		960	96	174	151	117	117	109	197	375	106	169	82	229	285	190	195	290					
		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100					
Firma, mis ootab oma tegevusele ametlikku luba, pakub otsuse eest vastutavale ametnikule aastaks ajaks firma mobiiltelefoni kasutamise võimalust																							
Kindlasti mitte	%	2	2	2	2	1	4	1		3	1	1	2	2	3	2	2	1					
Pigem mitte	%	8	14	7	7	8	6	8		9	6	7	7	9	10	3	14	6					
Ei seda ega teist	%	11	15	13	8	13	9	6	13	10	11	13	18	10	11	11	11	12					
Pigem jah	%	42	40	49	46	48	31	35	39	39	40	50	38	42	36	52	44	38					
Kindlasti jah	%	34	26	22	35	28	50	46	35	36	39	27	31	33	37	29	27	38					
Vastamata	%	3	4	6	3	1	3	2	4	4	3	2	3	4	3	2	3	4					
Keskmine		4,01	3,76	3,87	4,08	3,93	4,26	4,13	4,01	4,01	4,13	3,98	3,91	4,00	3,98	4,06	3,83	4,11					

Kiirsöögirestoran pakub oma piirkonnas patrullivatele politseinikele tasuta võileibu.

Kindlasti mitte	%	15	14	20	18	17	12	13	12	15	13	15	19	16	16	10	11	21
Pigem mitte	%	27	28	24	26	25	27	28	30	28	30	26	23	26	30	25	29	24
Ei seda ega teist	%	27	25	25	27	26	37	23	26	30	29	20	28	26	26	22	28	30
Pigem jah	%	20	22	20	17	25	14	21	21	18	17	26	18	21	18	28	20	16
Kindlasti jah	%	8	6	7	11	6	7	14	7	7	9	10	11	8	6	13	7	8
Vastamata	%	3	5	5	2	1	3	2	4	3	2	3	2	4	4	2	6	2
Keskmine		2,78	2,77	2,69	2,77	2,77	2,77	2,95	2,81	2,74	2,77	2,90	2,78	2,78	2,69	3,09	2,81	2,65

Firma, mis kandideerib riiklikule toetusele, pakub ametnikule tehingut, mille kohaselt firmaomanik kannab osa toetusest saadud rahast selle erakonna arvele, mille oluline liige antud ametnik on.

Kindlasti mitte	%	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	0	1
Pigem mitte	%	2	4	2	2	1	1	2	1	2	2	1	5	1	1	0	4	2
Ei seda ega teist	%	5	3	4	8	6	4	3	5	5	3	4	5	6	5	2	7	5
Pigem jah	%	45	41	43	43	49	49	39	49	45	39	52	34	46	43	44	51	43
Kindlasti jah	%	41	42	41	38	42	42	54	37	41	44	39	47	40	43	49	32	41
Vastamata	%	6	8	9	9	3	4	2	8	7	9	4	7	5	7	4	6	8
Keskmine		4,32	4,27	4,33	4,26	4,33	4,35	4,46	4,30	4,33	4,35	4,34	4,28	4,31	4,34	4,44	4,19	4,32

Hotellioomanik pakub reisibüroo töötajale võimalust ööbida hotellis nädal aega tasuta kui viimane majutab oma kliendid samasse hotelli.

Kindlasti jah	%	28	28	27	28	28	24	32	27	29	32	36	14	23	29	32	23	26
Pigem jah	%	36	32	37	37	36	39	35	35	34	30	38	41	39	29	38	37	40
Ei seda ega teist	%	19	22	19	13	20	21	14	21	17	22	17	16	22	19	15	23	19
Pigem mitte	%	9	15	7	8	9	9	9	8	10	7	5	19	8	10	6	11	9
Kindlasti mitte	%	4	0	2	6	4	3	9	4	5	4	2	7	2	6	4	3	2
Vastamata	%	5	3	8	8	2	3	2	5	6	5	2	3	5	6	5	3	4
Keskmine		2,22	2,25	2,14	2,21	2,24	2,26	2,26	2,24	2,25	2,16	1,98	2,63	2,25	2,31	2,08	2,31	2,17

2. Palun öelge iga väite kohta, mil määral on Teie meelest tegemist altkäemaksuga.

Tabel Öelge, palun, oma arvamus altkäemaksude kohta igapäevaelus. Teie meelest altkäemaksud ...

		Teie meelest altkäemaksud ...				Te isiklikult ...			
Tabel kokku		on loomulik ja tavaline osa igapäevaelust	antakse, kuid see pole hädavajalik.	pole absoluutselt vaja, kõike on võimalik saada seaduslikult	Vastamata	Ei anna kunagi altkäemaksu	Annate vahel, harva või sagedamini altkäemaksu	Ei oska öelda	
n, %	n	n, %							
	960	249	403	278	31	658	257	45	
	100	100	100	100	100	100	100	100	
Kooliõpilase isa annetab koolile sponsoriuse korras, ütleme, 10 000 krooni kuu aega enne poja lõpueksameid.									
Kindlasti mitte	%	5	7	3	6	11	5	5	8
Pigem mitte	%	14	11	15	15	16	14	16	5
Ei seda ega teist	%	16	14	19	14	15	15	16	29
Pigem jah	%	37	36	39	36	32	38	36	24
Kindlasti jah	%	24	29	20	25	22	24	26	22
Vastamata	%	3	2	3	4	4	3	1	12
Keskmine		3,62	3,72	3,59	3,61	3,40	3,63	3,63	3,52

Enampakkumises osalev firma kutsub otsustava nõukogu liikmed seatapmist tähistavale kodusele koosviibimisele.

Kindlasti mitte	%	3	4	4	3	3	3	4	3
Pigem mitte	%	10	7	10	11	10	10	11	4
Ei seda ega teist	%	20	19	21	21	20	20	21	24
Pigem jah	%	44	45	46	40	47	46	41	34
Kindlasti jah	%	17	22	13	20	5	16	21	14
Vastamata	%	5	2	6	6	14	5	3	21
Keskmine		3,66	3,75	3,58	3,69	3,48	3,66	3,65	3,64

Poepidaja pakub linnapeale tema ostu(de)lt ülisuurt hinnaalandust ja mõjutab linnapead vastutasuks alandama poe rendihinda.

Kindlasti mitte	%	1	2	0	1	0	1	1	0
Pigem mitte	%	2	2	2	2	7	3	2	2
Ei seda ega teist	%	8	10	9	4	10	7	9	16
Pigem jah	%	37	42	36	34	38	39	34	32
Kindlasti jah	%	49	43	49	55	34	48	53	33
Vastamata	%	3	1	3	4	11	2	1	17
Keskmine		4,34	4,23	4,36	4,44	4,12	4,34	4,37	4,15

Firma, kes soovib võita riigitellimuse enampakkumist, kutsub ühe otsustamisega seotud ametniku lõunale eliitrestorani.

Kindlasti mitte	%	2	3	1	2	2	1	2	3
Pigem mitte	%	7	7	6	8	3	6	9	3
Ei seda ega teist	%	12	14	12	9	11	11	14	7
Pigem jah	%	45	42	47	45	60	45	45	42
Kindlasti jah	%	32	32	33	32	13	33	28	31
Vastamata	%	3	2	2	5	11	3	1	15
Keskmine		4,02	3,96	4,06	4,03	3,88	4,06	3,89	4,13

2. Palun öelge iga väite kohta, mil määral on Teie meelest tegemist altkäemaksuga.

Tabel Öelge, palun, oma arvamus altkäemaksude kohta igapäevaelus. Teie meelest altkäemaksud ...

		meelest altkäemaksud ...				Te isiklikult ...			
kokku		on loomulik ja tavalineosa igapäevaelust	antakse, kuid see pole hädavajalik.	pole absoluutselt vaja, kõike on võimalik saada seaduslikult	Vastamata	Ei anna kunagi altkäemaksu	Annate vahel, harva või sagedamini altkäemaksu	Ei oska öelda	
n, %	n	n, %							
	960	249	403	278	31	658	257	45	
%	100	100	100	100	100	100	100	100	
Korteriomaniik pakub remondimehele sularaha töö eest, mille remondimees tegi ilma tsekita, et mitte maksta sissetuleku pealt makse.									
Kindlasti mitte	%	21	25	22	18	17	21	23	20
Pigem mitte	%	29	29	33	24	16	28	32	24
Ei seda ega teist	%	22	21	23	22	23	22	22	25
Pigem jah	%	14	13	12	15	25	13	15	13
Kindlasti jah	%	10	10	7	16	2	11	7	5
Vastamata	%	4	1	3	6	18	5	1	13
Keskmine		2,61	2,53	2,48	2,86	2,76	2,64	2,52	2,55

Firmajuht lubab naistöötajale palgatõusu, juhul kui viimane nõustub juhi tehtud seksuaalse alatooniga ettepanekuga.

Kindlasti mitte	%	11	11	13	9	3	12	10	5
Pigem mitte	%	10	11	11	9	7	10	11	8
Ei seda ega teist	%	20	22	23	13	26	18	23	35
Pigem jah	%	24	27	24	20	33	25	21	15
Kindlasti jah	%	28	26	24	38	15	28	32	18
Vastamata	%	7	3	5	11	16	8	2	20
Keskmine		3,52	3,48	3,36	3,79	3,60	3,51	3,55	3,42

Patsient kingib haiglast lahkudes oma arstile pudeli hinnalist alkoholi.

Kindlasti mitte	%	45	45	48	40	57	45	47	44
Pigem mitte	%	28	28	31	27	18	28	29	25
Ei seda ega teist	%	16	15	12	22	8	16	14	14
Pigem jah	%	6	8	6	6	3	6	8	8
Kindlasti jah	%	2	3	2	2	4	2	2	0
Vastamata	%	2	1	1	3	10	2	0	9
Keskmine		1,90	1,96	1,80	2,01	1,65	1,90	1,90	1,84

Suure, hiljuti erastatud ettevõtte esindaja annab rahalise toetuse võimulolevale parteile - valitsusparteile.

Kindlasti mitte	%	3	5	2	3	0	2	4	2
Pigem mitte	%	9	11	9	10	7	9	11	4
Ei seda ega teist	%	15	13	15	18	13	17	11	11
Pigem jah	%	41	40	45	36	50	39	44	51
Kindlasti jah	%	26	29	26	26	6	26	28	14
Vastamata	%	5	2	4	7	24	5	2	17
Keskmine		3,83	3,81	3,88	3,79	3,71	3,83	3,83	3,88

2. Palun öelge iga väite kohta, mil määral on Teie meelest tegemist altkäemaksuga.

Tabel Öelge, palun, oma arvamus altkäemaksude kohta igapäevaelus. Teie meelest altkäemaksud ...

		Teie meelest altkäemaksud ...				Te isiklikult ...		
		on loomulik ja tavaline osa igapäevaelust	antakse, kuid see pole hädavajalik.	pole absoluutselt vaja, kõike on võimalik saada seaduslikult	Vastamata	Ei anna kunagi altkäemaksu	Annate vahel, harva või sagedamini altkäemaksu	Ei oska öelda
n, %	n, %	n, %	n, %	n, %	n, %	n, %	n, %	n, %
	960	249	403	278	31	658	257	45
	100	100	100	100	100	100	100	100
Firma, mis ootab oma tegevusele ametlikku luba, pakub otsuse eest vastutavale ametnikule aastaks ajaks firma mobiiltelefoni kasutamise võimalust.								
Kindlasti mitte	% 2	1	1	4	3	1	3	2
Pigem mitte	% 8	10	8	8	3	8	8	4
Ei seda ega teist	% 11	13	12	9	10	11	11	12
Pigem jah	% 42	43	42	41	27	42	42	36
Kindlasti jah	% 34	31	35	34	34	34	34	32
Vastamata	% 3	1	2	5	22	3	2	16
Keskmine	4,01	3,95	4,05	3,97	4,12	4,01	3,97	4,09

Kiirsöögirestoran pakub oma piirkonnas patrullivatele politseinikele tasuta võileibu.

Kindlasti mitte	% 15	15	16	13	26	15	15	13
Pigem mitte	% 27	24	30	24	32	27	26	22
Ei seda ega teist	% 27	24	27	30	19	26	28	31
Pigem jah	% 20	23	17	21	16	20	21	12
Kindlasti jah	% 8	11	8	7	0	7	9	12
Vastamata	% 3	3	2	4	7	4	1	11
Keskmine	2,78	2,90	2,70	2,86	2,26	2,76	2,83	2,87

Firma, mis kandideerib riiklikule toetusele, pakub ametnikule tehingut, mille kohaselt firmaomanik kannab osa toetusest saadud rahast selle erakonna arvele, mille oluline liige antud ametnik on.

Kindlasti mitte	% 1	2	1	0	0	1	1	2
Pigem mitte	% 2	2	1	3	0	2	2	0
Ei seda ega teist	% 5	8	4	3	2	5	4	0
Pigem jah	% 45	45	48	41	32	44	47	50
Kindlasti jah	% 41	40	40	45	42	41	45	29
Vastamata	% 6	3	5	9	24	7	3	19
Keskmine	4,32	4,22	4,32	4,40	4,52	4,31	4,37	4,30

Hotelliomanik pakub reisibüroo töötajale võimalust ööbida hotellis nädal aega tasuta kui viimane majutab oma kliendid samasse hotelli.

Kindlasti jah	% 28	5	5	3	0	3	6	8
Pigem jah	% 36	8	9	10	6	9	11	4
Ei seda ega teist	% 19	19	21	16	13	19	19	15
Pigem mitte	% 9	37	38	31	36	34	41	41
Kindlasti mitte	% 4	28	24	32	30	30	22	23
Vastamata	% 5	2	3	8	15	6	2	9
Keskmine	2,22	3,77	3,70	3,88	4,06	3,85	3,62	3,73

n, %	Tabel kokku n, %	Sugu		Vanus						Haridus			Rahvus		Pere keskmine netosissetulek kuus ühe pereliikme kohta						
		mees	naine	15 - 19 a.	20 - 29 a.	30 - 39 a.	40 - 49 a.	50 - 59 a.	60+ a.	alg- v. põhi- haridus	kesk- v. kesk- eri- haridus	kõrg- haridus	Eest- lane	Muu- lane	kuni 1000 kr.	1001 - 2000 kr.	2001 - 3000 kr.	3001 - 4000 kr.	4001 + kr.	Ei soovi avaldada	
	n	960	446	514	97	174	168	179	146	196	227	537	196	672	288	104	260	201	122	138	136
	%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

6. Kas Te isiklikult oleksite nõus toetama korruptsioonivastast võitlust Eestis, näiteks osalema streigis või muus demonstratsioonis?

Jah, kindlasti	%	12	11	12	16	11	12	7	15	11	11	12	10	13	8	11	10	16	9	14	9
Pigem jah	%	25	28	21	27	22	25	31	23	20	21	25	28	27	19	23	25	25	27	28	20
Pigem mitte	%	31	30	32	27	42	29	33	26	30	30	30	37	31	32	29	31	28	34	39	29
Kindlasti mitte	%	16	15	17	12	12	19	15	17	19	21	15	13	16	17	20	17	13	15	12	21
Ei oska öelda	%	16	15	18	18	13	16	14	19	19	17	17	13	13	24	17	18	19	15	6	22

7.Mõned väited, mis puudutavad korruptsiooni.

Mitte inimesed, vaid riik (valitsus) peaks korruptsiooni ja altkäemaksude vastu võitlema.

Ei ole üldse nõus	%	3	4	2	2	3	5	4	4	1	2	3	3	3	3	1	3	2	4	3	4
Pigem ei ole nõus	%	13	14	12	11	17	14	14	9	10	13	12	15	11	17	15	11	8	22	14	11
Pigem olen nõus	%	28	29	28	35	28	33	30	24	23	27	28	30	28	29	27	29	30	23	22	34
Olen täiesti nõus	%	52	50	53	44	48	45	50	58	62	51	53	49	54	46	50	52	54	49	58	46
Ei oska öelda	%	4	3	5	7	5	3	3	6	4	7	4	3	4	5	7	3	6	2	4	5
Keskmine		3,35	3,30	3,38	3,30	3,26	3,22	3,30	3,44	3,52	3,35	3,36	3,30	3,39	3,25	3,36	3,35	3,44	3,18	3,39	3,29

Eesti on korrumppeerunud riik.

Ei ole üldse nõus	%	4	3	5	6	3	5	4	5	1	4	2	7	4	3	2	2	3	6	6	4
Pigem ei ole nõus	%	27	29	25	30	32	31	23	25	24	28	27	28	26	29	24	22	28	29	35	29
Pigem olen nõus	%	36	39	35	32	41	35	40	29	38	33	39	34	39	31	30	39	39	34	32	39
Olen täiesti nõus	%	23	21	25	15	20	22	25	32	22	19	24	23	22	24	31	24	22	20	25	16
Ei oska öelda	%	10	9	11	17	4	7	9	10	15	16	8	7	9	12	13	13	8	11	2	12
Keskmine		2,87	2,85	2,89	2,66	2,82	2,79	2,94	2,98	2,94	2,81	2,92	2,79	2,87	2,87	3,03	2,96	2,89	2,76	2,77	2,77

Nõukogude ajal ei olnud nii palju korruptsiooni kui praegu.

Ei ole üldse nõus	%	21	24	18	16	21	19	28	18	20	16	21	27	23	17	13	20	18	20	36	19
Pigem ei ole nõus	%	32	31	33	24	37	42	27	32	28	33	31	33	35	25	29	33	33	29	31	35
Pigem olen nõus	%	22	19	24	18	19	16	24	28	24	21	22	21	19	27	26	19	23	33	14	19
Olen täiesti nõus	%	11	12	11	8	10	7	11	13	16	11	12	9	10	14	16	15	12	6	8	9
Ei oska öelda	%	14	16	13	34	14	15	9	8	12	19	14	10	13	17	16	13	14	12	11	19
Keskmine		2,27	2,22	2,32	2,29	2,21	2,14	2,19	2,41	2,40	2,34	2,30	2,14	2,20	2,46	2,55	2,33	2,32	2,29	1,94	2,21

n, %	Tabel kokku n, %	Sugu		Vanus						Haridus			Rahvus		Pere keskmine netosissetulek kuus ühe pereliikme kohta						
		mees	naine	15 - 19 a.	20 - 29 a.	30 - 39 a.	40 - 49 a.	50 - 59 a.	60+	alg- v. põhi- haridus	kesk- v. kesk- eri- haridus	kõrg- haridus	Eest- lane	Muu- lane	kuni 1000 kr.	1001 - 2000 kr.	2001 - 3000 kr.	3001 - 4000 kr.	4001 + kr.	Ei soovi avaldada	
	n	960	446	514	97	174	168	179	146	196	227	537	196	672	288	104	260	201	122	138	136
	%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Praegune valitsus ei ole korruptsioonivastasest võitlusest tõsiselt huvitatud.

Ei ole üldse nõus	%	3	3	3	3	4	3	4	3	2	3	6	3	4	3	3	3	4	5	2	
Pigem ei ole nõus	%	19	22	17	25	31	17	18	13	19	17	24	20	16	22	14	17	25	27	16	
Pigem olen nõus	%	41	40	43	43	38	45	44	45	44	41	41	42	40	36	41	44	40	42	44	
Olen täiesti nõus	%	26	27	25	14	19	25	27	29	21	29	22	27	23	29	27	26	23	22	25	
Ei oska öelda	%	11	9	12	15	10	9	8	9	13	10	8	8	16	9	14	11	9	4	12	
Keskmine		3,00	2,99	3,02	2,79	2,80	3,00	3,04	3,08	3,20	2,97	3,07	2,85	3,01	2,99	3,02	3,09	3,03	2,90	2,86	3,05

Ilma altkäemaksudeta ei toimiks valitsusmehhanism täna enam niigi palju kui praegu.

Ei ole üldse nõus	%	13	15	11	19	12	15	13	11	11	14	10	19	14	9	9	13	12	11	18	15
Pigem ei ole nõus	%	35	35	35	32	41	36	33	37	31	29	35	43	38	28	33	33	32	44	41	31
Pigem olen nõus	%	26	26	25	21	33	22	28	25	22	26	29	17	23	32	20	28	25	31	24	21
Olen täiesti nõus	%	11	9	12	10	4	9	12	13	15	11	11	8	10	12	15	11	10	7	8	13
Ei oska öelda	%	16	15	17	18	11	18	14	13	21	21	15	13	15	19	23	15	21	7	9	19
Keskmine		2,40	2,35	2,45	2,28	2,33	2,31	2,45	2,47	2,52	2,43	2,48	2,16	2,33	2,58	2,55	2,44	2,42	2,35	2,25	2,40

Korruptsiooni vastu pole mõtet võidelda, see on alati olnud ja jääb alatiseks eksisteerima.

Ei ole üldse nõus	%	19	20	18	18	14	21	16	24	22	16	18	27	22	12	22	17	20	17	26	14
Pigem ei ole nõus	%	34	34	33	36	39	30	34	34	30	36	32	36	36	28	25	35	33	38	35	33
Pigem olen nõus	%	27	27	27	23	31	26	30	24	27	27	30	20	24	34	29	24	32	29	24	26
Olen täiesti nõus	%	15	14	16	15	14	18	14	15	15	15	17	11	13	20	17	18	10	15	13	17
Ei oska öelda	%	5	5	5	8	3	4	6	3	6	6	4	6	4	7	7	5	5	2	2	10
Keskmine		2,40	2,36	2,43	2,37	2,46	2,42	2,45	2,30	2,36	2,43	2,47	2,16	2,29	2,66	2,43	2,45	2,34	2,41	2,25	2,51

Korrumpeerunud poliitikud, ametnikud ja ärimehed moodustavad üksteisega tihedalt seotud võrgustiku ja toetavad üksteist.

Ei ole üldse nõus	%	1	1	2	0	1	2	1	1	2	0	2	1	1	2	3	0	1	4	1	1
Pigem ei ole nõus	%	8	9	7	17	8	7	7	8	4	9	6	10	8	8	8	4	9	10	8	9
Pigem olen nõus	%	38	37	38	39	52	37	35	29	35	39	38	37	36	43	33	38	35	43	38	41
Olen täiesti nõus	%	46	49	44	32	36	49	51	54	49	42	47	47	49	39	48	48	46	42	50	39
Ei oska öelda	%	7	5	9	13	3	5	6	8	11	10	7	5	6	9	7	9	10	1	3	10
Keskmine		3,39	3,41	3,37	3,17	3,28	3,40	3,44	3,47	3,47	3,37	3,40	3,36	3,42	3,30	3,36	3,49	3,39	3,24	3,42	3,32

		Tabel kokku	Vastaja isiklik keskmine netosissetulek kuus							Regioon					Asulatüüp			
		n, %	Kuni 1000	1001 - 2000	2001 - 3000	3001 - 4000	4001 - 6000	6000+ kr	Ei soovi avaldada	Põhja- Eesti	Lääne- Eesti	Viru- maa	Kesk- Eesti	Lõuna- Eesti	Pealinn	Suur linn	Muu linn, maakon- nakeskus	Maa
n, %	n	960	96	174	151	117	117	109	197	375	106	169	82	229	285	190	195	290
	%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

6. Kas Te isiklikult oleksite nõus toetama korruptsioonivastast võitlust Eestis, näiteks osalema streigis või muus demonstratsioonis?

Jah, kindlasti	%	12	6	10	15	9	14	15	11	14	15	6	10	11	16	9	7	11
Pigem jah	%	25	19	26	25	24	26	28	24	25	21	16	37	28	23	24	27	25
Pigem mitte	%	31	41	29	28	33	28	39	28	30	32	32	28	34	28	36	37	29
Kindlasti mitte	%	16	17	18	13	15	17	10	19	14	17	23	21	13	15	17	11	19
Ei oska öelda	%	16	17	17	19	19	15	7	19	17	15	24	5	15	18	14	18	16

7.Mõned väited, mis puudutavad korruptsiooni.

Mitte inimesed, vaid riik (valitsus) peaks korruptsiooni ja altkäemaksude vastu võitlema.

Ei ole üldse nõus	%	3	3	1	2	4	5	5	3	4	4	2	6	1	3	2	6	2
Pigem ei ole nõus	%	13	10	12	10	16	16	11	13	12	7	19	7	14	12	21	13	8
Pigem olen nõus	%	28	24	23	28	35	28	26	32	27	25	27	29	31	27	33	21	30
Olen täiesti nõus	%	52	57	56	55	44	46	57	48	53	57	49	58	46	53	41	53	56
Ei oska öelda	%	4	6	7	6	1	4	1	5	4	7	2	1	8	4	3	7	4
Keskmine		3,35	3,43	3,44	3,44	3,19	3,21	3,37	3,31	3,35	3,45	3,26	3,39	3,33	3,36	3,18	3,31	3,46

Eesti on korrumppeerunud riik.

Ei ole üldse nõus	%	4	4	2	1	4	3	6	5	5	5	2	0	2	6	4	3	2
Pigem ei ole nõus	%	27	23	20	23	29	32	32	32	32	22	27	27	22	33	22	29	24
Pigem olen nõus	%	36	33	39	40	41	33	41	31	32	41	41	45	37	29	38	39	41
Olen täiesti nõus	%	23	28	24	22	21	27	17	22	21	22	22	17	28	24	28	17	23
Ei oska öelda	%	10	12	15	14	5	5	4	10	9	11	9	11	11	8	8	13	10
Keskmine		2,87	2,97	3,00	2,97	2,82	2,88	2,71	2,76	2,76	2,88	2,90	2,89	3,02	2,78	2,97	2,79	2,95

Nõukogude ajal ei olnud nii palju korruptsiooni kui praegu.

Ei ole üldse nõus	%	21	17	17	14	19	26	39	20	24	26	18	22	15	26	9	27	20
Pigem ei ole nõus	%	32	35	31	28	37	34	30	31	30	34	30	34	35	24	40	32	34
Pigem olen nõus	%	22	21	20	28	25	21	16	20	21	18	24	19	24	23	24	18	21
Olen täiesti nõus	%	11	11	17	14	8	12	2	11	9	9	14	11	15	10	15	11	11
Ei oska öelda	%	14	17	14	16	12	8	12	18	16	12	15	15	12	17	12	12	14
Keskmine		2,27	2,31	2,44	2,49	2,24	2,21	1,78	2,28	2,17	2,11	2,40	2,23	2,43	2,22	2,50	2,14	2,27

		Tabel kokku	Vastaja isiklik keskmine netosissetulek kuus							Regioon					Asulatüüp			
			Kuni 1000	1001 - 2000	2001 - 3000	3001 - 4000	4001 - 6000	6000+ kr	Ei soovi avaldada	Põhja- Eesti	Lääne- Eesti	Viru- maa	Kesk- Eesti	Lõuna- Eesti	Pealinn	Suur linn	Muu linn, maakon- nakeskus	Maa
n, %	n	960	96	174	151	117	117	109	197	375	106	169	82	229	285	190	195	290
	%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Praegune valitsus ei ole korruptsioonivastasest võitlusest tõsiselt huvitatud.

Ei ole üldse nõus	%	3	3	3	1	2	2	8	4	7	1	0	4	0	8	0	1	2
Pigem ei ole nõus	%	19	22	13	19	17	21	29	18	23	19	14	20	17	23	18	20	14
Pigem olen nõus	%	41	41	37	37	50	46	38	43	37	41	45	42	45	34	48	43	43
Olen täiesti nõus	%	26	22	31	30	26	24	21	23	23	25	29	28	27	23	23	21	34
Ei oska öelda	%	11	11	17	13	5	7	4	12	10	14	11	6	11	12	10	15	7
Keskmine		3,00	2,93	3,15	3,12	3,05	2,97	2,76	2,97	2,85	3,06	3,17	3,00	3,12	2,82	3,04	2,99	3,17

Ilma altkäemaksudeta ei toimiks valitsusmehhanism täna enam niigi palju kui praegu.

Ei ole üldse nõus	%	13	11	8	10	9	14	25	16	16	13	9	17	10	17	12	14	9
Pigem ei ole nõus	%	35	49	32	31	41	36	42	27	40	37	27	33	33	39	34	27	37
Pigem olen nõus	%	26	20	27	22	30	28	23	26	22	27	35	24	24	23	30	29	23
Olen täiesti nõus	%	11	8	14	12	8	11	4	13	11	6	11	8	14	9	8	11	13
Ei oska öelda	%	16	12	19	25	12	11	6	18	12	16	17	19	20	11	15	20	18
Keskmine		2,40	2,28	2,60	2,47	2,42	2,41	2,08	2,44	2,31	2,32	2,57	2,29	2,51	2,27	2,41	2,45	2,50

Korruptsiooni vastu pole mõtet võidelda, see on alati olnud ja jääb alatiseks eksisteerima.

Ei ole üldse nõus	%	19	17	17	22	17	27	18	17	22	12	16	26	18	23	10	16	24
Pigem ei ole nõus	%	34	39	30	31	37	30	45	30	36	42	23	35	33	36	33	27	36
Pigem olen nõus	%	27	22	27	30	31	27	25	28	25	26	37	23	26	23	34	27	27
Olen täiesti nõus	%	15	20	20	11	12	14	11	16	14	13	19	14	14	16	16	21	10
Ei oska öelda	%	5	3	7	6	3	2	1	9	3	7	6	2	8	2	6	10	4
Keskmine		2,40	2,46	2,53	2,30	2,38	2,29	2,28	2,48	2,33	2,43	2,62	2,24	2,40	2,33	2,59	2,58	2,23

Korrumpeerunud poliitikud, ametnikud ja ärimed moodustavad üksteisega tihedalt seotud võrgustiku ja toetavad üksteist.

Ei ole üldse nõus	%	1	2	1	1	2	3	1	0	2	0	1	0	0	3	1	1	0
Pigem ei ole nõus	%	8	14	4	8	5	4	9	10	9	3	8	9	8	10	9	7	5
Pigem olen nõus	%	38	33	36	34	43	42	37	40	36	39	45	42	34	32	44	41	37
Olen täiesti nõus	%	46	47	45	48	47	47	52	40	46	50	41	46	47	47	39	42	52
Ei oska öelda	%	7	4	13	9	3	4	2	9	7	8	5	3	11	7	8	9	6
Keskmine		3,39	3,31	3,45	3,42	3,39	3,38	3,42	3,33	3,36	3,52	3,33	3,38	3,42	3,34	3,31	3,37	3,49

n, %	n	Tabel kokku n, %	Öelge, palun, oma arvamus alikäemaksude kohta igapäevaelus.						
			Te isiklikult ...			Teie meelest alikäemaksud ...			
			Ei anna kunagi alkäemaksu	Annate vahel, harva või sagedamini alkäemaksu	Ei oska öelda	on loomulik ja tavaline osa igapäevaelust	antakse, kuid see pole hädavajalik.	pole absoluutselt vaja, kõike on võimalik saada seaduslikult	Vasta- mata
		960	658	257	45	249	403	278	31
	%	100	100	100	100	100	100	100	100
6. Kas Te isiklikult oleksite nõus toetama korruptsioonivastast võitlust Eestis, näiteks osalema streigis või muus demonstratsioonis?									
Jah, kindlasti	%	12	12	11	2	14	9	14	5
Pigem jah	%	25	22	30	26	18	29	26	9
Pigem mitte	%	31	31	34	17	34	34	28	14
Kindlasti mitte	%	16	18	11	20	21	12	16	26
Ei oska öelda	%	16	16	13	36	14	15	17	45

7. Mõned väited, mis puudutavad korruptsiooni.**Mitte inimesed, vaid riik (valitsus) peaks korruptsiooni ja alikäemaksude vastu võitlema.**

Ei ole üldse nõus	%	3	3	4	5	4	2	3	3
Pigem ei ole nõus	%	13	11	14	25	14	16	9	3
Pigem olen nõus	%	28	28	30	21	29	29	25	36
Olen täiesti nõus	%	52	53	49	45	51	50	56	41
Ei oska öelda	%	4	5	3	5	2	3	6	17
Keskmine		3,35	3,38	3,29	3,11	3,30	3,31	3,44	3,39

Eesti on korrumpeerunud riik.

Ei ole üldse nõus	%	4	3	3	10	2	4	5	0
Pigem ei ole nõus	%	27	27	29	29	25	31	24	28
Pigem olen nõus	%	36	38	33	37	33	38	39	24
Olen täiesti nõus	%	23	22	25	17	31	20	19	32
Ei oska öelda	%	10	10	10	8	10	8	12	15
Keskmine		2,87	2,88	2,89	2,65	3,02	2,80	2,83	3,05

Nõukogude ajal ei olnud nii palju korruptsiooni kui praegu.

Ei ole üldse nõus	%	21	20	23	30	20	21	22	22
Pigem ei ole nõus	%	32	31	35	30	27	37	30	22
Pigem olen nõus	%	22	23	20	14	26	20	21	12
Olen täiesti nõus	%	11	12	9	11	14	9	12	15
Ei oska öelda	%	14	14	13	15	13	12	16	29
Keskmine		2,27	2,32	2,18	2,07	2,38	2,21	2,27	2,29

		Tabel kokku	Te isiklikult ...			Öelge, palun, oma arvamus alikäemaksude kohta igapäevaelus. Teie meelest alikäemaksud ...			
		n, %	Ei anna kunagi alkäemaksu	Annate vahel, harva või sagedamini alkäemaksu	Ei oska öelda	on loomulik ja tavaline osa igapäevaelust	antakse, kuid see pole hädavajalik.	pole absoluutselt vaja, kõike on võimalik saada seaduslikult	Vasta- mata
n, %	n	960	658	257	45	249	403	278	31
	%	100	100	100	100	100	100	100	100

Praegune valitsus ei ole korruptsioonivastasest võitlusest tõsiselt huvitatud.

Ei ole üldse nõus	%	3	3	2	9	3	3	5	0
Pigem ei ole nõus	%	19	18	22	27	17	24	15	9
Pigem olen nõus	%	41	42	42	29	38	43	44	32
Olen täiesti nõus	%	26	26	25	19	33	22	23	46
Ei oska öelda	%	11	11	9	16	9	9	13	13
Keskmine		3,00	3,03	2,99	2,68	3,11	2,92	2,98	3,43

Ilma alikäemaksudeta ei toimiks valitsusmehhanism täna enam niigi palju kui praegu.

Ei ole üldse nõus	%	13	12	14	19	9	12	18	6
Pigem ei ole nõus	%	35	34	36	42	29	39	35	26
Pigem olen nõus	%	26	26	26	12	30	26	22	14
Olen täiesti nõus	%	11	11	12	6	18	8	8	15
Ei oska öelda	%	16	17	13	20	13	14	18	39
Keskmine		2,40	2,43	2,40	2,06	2,66	2,34	2,23	2,64

Korruptsiooni vastu pole mõtet võidelda, see on alati olnud ja jääb alatiseks eksisteerima.

Ei ole üldse nõus	%	19	21	16	12	15	19	24	15
Pigem ei ole nõus	%	34	33	35	39	27	38	35	18
Pigem olen nõus	%	27	27	28	28	33	27	22	34
Olen täiesti nõus	%	15	14	18	9	22	12	12	19
Ei oska öelda	%	5	6	2	12	4	3	8	15
Keskmine		2,40	2,36	2,49	2,39	2,65	2,33	2,24	2,66

Korrumpeerunud poliitikut, ametnikud ja ärimed moodustavad üksteisega tihedalt seotud võrgustiku ja toetavad üksteist.

Ei ole üldse nõus	%	1	1	1	3	2	1	1	0
Pigem ei ole nõus	%	8	8	5	20	8	8	8	2
Pigem olen nõus	%	38	38	40	30	35	40	37	39
Olen täiesti nõus	%	46	45	50	29	51	45	43	45
Ei oska öelda	%	7	8	4	17	4	6	11	13
Keskmine		3,39	3,38	3,45	3,03	3,41	3,37	3,38	3,50

4. KORRUPTSIOON

1. Jätkame teise teemaga. Viimasel ajal on palju räägitud korrupsioonist ja altkäemaksudest. Õelge, palun, oma arvamus altkäemaksude kohta igapäevaelus. Kas Teie meelest...AINULT ÜKS VASTUS! - KAART 1

- 1 Altkäemaksud on täiesti loomulik osa igapäevaelust – kes tahab oma elu elada, peab neid andma
- 2 Altkäemaksud on tavalised ja see teema pole nii kohutav nagu räägitakse
- 3 Altkäemaksu antakse, kuid see pole hädavajalik. Olles kannatlik, saad oma elu elada ka ilma nendeta
- 4 Altkäemakse pole absoluutselt vaja, kõike on võimalik saada seaduslikul teel

2. Altkäemaksudest räägitakse küll palju, aga alati pole selge, mis on altkäemaks ja mis mitte. Loen Teile ette mõned väited, mis kirjeldavad erinevaid olukordi. Palun õelge iga väite kohta, mil määral on Teie meelest tegemist altkäemaksuga. Vastamisel kasutage palun kaardil toodud skaalat 1-5, kus 1 tähendab, et kirjeldatud olukorra puhul on kindlasti tegemist altkäemaksuga ja 5, et tegemist ei ole kindlasti altkäemaksuga. - LUGEDA VÄITED ETTE! - KAART 2

	Kindlasti jah	Pigem jah	Ei seda ega teist	Pigem mitte	Kindlasti mitte	Ei oska öelda
a) Kooliõpilase isa annab koolile sponsorluse korras, ütlemise, 10 000 krooni kuu aega enne poja lõpueksameid.	1	2	3	4	5	6
b) Enampakkumises osalev firma kutsub otsustava nõukogu liikmed seatapmist tähistavale kodusele koosviibimisele.	1	2	3	4	5	6
c) Poepidaja pakub linnapeale tema ostu(de)lt ülisuurt hinnaalandust ja mõjutab linnapead vastutasuks alandama poe rendihinda.	1	2	3	4	5	6
d) Firma, kes soovib võita riigitellimuse enampakkumist, kutsub ühe otsustamisega seotud ametniku lõunale eliitrestorani..	1	2	3	4	5	6
e) Korteriomaniik pakub remondimehele sularaha töö eest, mille remondimees tegi ilma tšekita, et mitte maksta sissetuleku pealt makse (teisisõnu – tegi töö “mustalt”).	1	2	3	4	5	6
f) Firmajuht lubab naistöötajale palgatõusu, juhul kui viimane nõustub juhi tehtud seksuaalse alatooniga ettepanekuga.	1	2	3	4	5	6
g) Patsient kingib haiglast lahkudes oma arstile pudeli hinnalist alkoholi.	1	2	3	4	5	6
h) Suure, hiljuti erastatud ettevõtte esindaja annab rahalise toetuse võimalisele parteile – valitsuspartei.	1	2	3	4	5	6
i) Firma, mis ootab oma tegevusele ametlikku luba, pakub otsuse eest vastutavale ametnikule aastaks ajaks firma mobiiltelefoni kasutamise võimalust.	1	2	3	4	5	6
j) Kiirsöögi restoran pakub oma piirkonnas patrullivatele politseinikele tasuta võileibu.	1	2	3	4	5	6
k) Firma, mis kandideerib riiklikule toetusele, pakub ametnikule tehingut, mille kohaselt firmaomanik kannab osa toetusest saadud rahast selle erakonna arvele, mille oluline liige antud ametnik on.	1	2	3	4	5	6
l) Hotelliomanik pakub reisibüroo töötajale võimalust ööbida oma hotellis nädal aega tasuta kui viimane majutab oma kliendid samasse hotelli.	1	2	3	4	5	6

3. Kas Te isiklikult...

- 1 ei anna kunagi altkäemaksu
- 2 väga harva annate altkäemaksu
- 3 vahel annate altkäemaksu
- 4 annate altkäemaksu üsna sageli
- 5 ei oska öelda

4. Millises eluvaldkonnas on altkäemaksud Teie meelest kõige enam levinud? AINULT ÜKS VASTUS! - KAART 3

- 1 sõjaväes
- 2 õigussüsteemis (kohtutes)
- 3 tollis
- 4 riiklikus tervisesüsteemis
- 5 haridussüsteemis
- 6 politseis
- 7 ametkondades, büroodes (ametlikud load, taotlused, sertifikaadid)
- 8 ministeeriumides
- 9 panganduses
- 10 ei oska öelda

5. Kujutlege, et satute juhtumisi pealt nägema juhtumit, kus erafirma esindaja annab altkäemaksu valitsuse töötajale või muule avaliku sektori töötajale. Mida teeksite? - KAART 4

- 1 Ei midagi, hoiaksin selle enda teada
- 2 Räägiksin sellest oma pereliikmetele või lähedastele sõpradele
- 3 Informeeriksin anonüümselt politseid
- 4 Informeeriksin politseid ja oleksin nõus kohtusaalis tunnistajaks olema
- 5 ei oska öelda

6. Kas Te isiklikult oleksite nõus toetama korrupsioonivastast võitlust Eestis, näiteks osalema streigis või muus demonstratsioonis? - KAART 5

- 1 jah, kindlasti
- 2 pigem jah
- 3 pigem mitte
- 4 kindlasti mitte
- 5 ei oska öelda

7. Järgmiseks loen ette mõned väited, mis puudutavad korrupsiooni. Öelge, palun, iga väite kohta, mil määral sellega nõustute. LOE VÄITED ETTE! - KAART 6

	Olen täiesti nõus	Pigem olen nõus	Pigem ei ole nõus	Ei ole üldse nõus	Ei oska öelda
a) Mitte inimesed, vaid riik (valitsus) peaks korrupsiooni ja altkäemaksude vastu võitlema.	1	2	3	4	5
b Eesti on korrumpeerunud riik.	1	2	3	4	5
c) Nõukogude ajal ei olnud nii palju korrupsiooni kui praegu.	1	2	3	4	5
d) Praegune valitsus ei ole korrupsioonivastasest võitlusest tõsiselt huvitatud.	1	2	3	4	5
e) ilma altkäemaksudeta ei toimiks valitsusmehhanism täna enam niigi palju kui praegu	1	2	3	4	5
f) Korrupsiooni vastu pole mõtet võidelda, see on alati olnud ja jääb alati eksisteerima.	1	2	3	4	5
g) Korrumpeerunud poliitikud, ametnikud ja ärimehed moodustavad üksteisega tihedalt seotud võrgustiku ja toetavad üksteist.	1	2	3	4	5

4. КОРРУПЦИЯ

1. Перейдём к другой теме. В последнее время много говорится о коррупции и взятках. Выскажите, пожалуйста, свое мнение о взятках в повседневной жизни. Как, по Вашему мнению, ...
ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ! - КАРТА 1

- 1 Взятки это совершенно естественная часть повседневной жизни – кто хочет устроить свою жизнь, должен их давать
- 2 Взятки - обычное явление, и эта тема совсем не так ужасна, как говорят
- 3 Взятки дают, но это не необходимо. Имея терпение, можно устроить свою жизнь и без них
- 4 Взятки совершенно не нужны, всего можно добиться законным путём

2. О взятках много говорится, но не всегда ясно, что является взяткой, а что нет. Зачитаю Вам некоторые утверждения, описывающие различные ситуации. По каждому из них скажите, пожалуйста, в какой мере, по Вашему мнению, здесь можно говорить о взятке. При ответе используйте, пожалуйста, приведённую на карте шкалу от 1 до 5, где 1 означает, что в описанной ситуации несомненно речь идёт о взятке, а 5 – что это несомненно не взятка. – **ЗАЧИТАЙТЕ УТВЕРЖДЕНИЯ! - КАРТА 2**

	Несо- мненно да	Скорее да	Ни то, ни другое	Скорее нет	Несо- мненно нет	3.0.
а) Отец школьника в качестве спонсорства жертвует школе, скажем, 10 000 крон за месяц до выпускных экзаменов сына.	1	2	3	4	5	6
б) Участвующая в аукционе фирма приглашает членов совета, принимающего решение, на домашний праздник в честь забоя свиньи.	1	2	3	4	5	6
в) Владелец магазина предлагает мэру непомерно большую скидку со стоимости его покупки (покупок) и воздействует на мэра, чтобы в ответ он снизил цену за аренду помещений магазина.	1	2	3	4	5	6
д) Фирма, желающая выиграть конкурс на государственный заказ, приглашает на обед в элитный ресторан одного чиновника, связанного с решением вопроса.	1	2	3	4	5	6
е) Хозяин квартиры предлагает ремонтнику наличные за работу, которую ремонтник сделал без чека, чтобы не платить налог с дохода (т.е. сделал работу "по черному").	1	2	3	4	5	6
ф) Руководитель фирмы обещает работающей у него женщине повышение зарплаты, если она согласится на его предложение сексуального плана.	1	2	3	4	5	6
г) Пациент, уходя из больницы, дарит своему врачу бутылку дорогого алкоголя.	1	2	3	4	5	6
h) Представитель большого, недавно приватизированного предприятия, оказывает финансовую поддержку стоящей у власти партии – правящей партии.	1	2	3	4	5	6
и) Фирма, ожидающая официального разрешения на свою деятельность, предлагает ответственному за решение чиновнику возможность использовать в течение года мобильный телефон фирмы.	1	2	3	4	5	6
ж) Ресторан быстрого обслуживания предлагает патрулирующим в его районе полицейским бесплатные бутерброды.	1	2	3	4	5	6
к) Фирма, претендующая на государственную поддержку, предлагает чиновнику сделку, в соответствии с которой владелец фирмы часть полученных в поддержку денег переведет на счет той партии, влиятельным членом которой этот чиновник является.	1	2	3	4	5	6
л) Владелец гостиницы предлагает работнику туристической фирмы возможность неделю бесплатно ночевать в его гостинице, если тот разместит в этой гостинице своих клиентов.	1	2	3	4	5	6

3. А Вы лично...

- 1 **никогда не даёте взятку**
- 2 **очень редко даёте взятки**
- 3 **иногда даёте взятки**
- 4 **даёте взятки довольно часто**
- 5 *трудно сказать*

4. Как Вы считаете, в какой сфере жизни взятки распространены больше всего? ТОЛЬКО ОДИН ОТВЕТ! - КАРТА 3

- 1 в армии
- 2 в правовой системе (в судах)
- 3 в таможне
- 4 в государственной системе здравоохранения
- 5 в системе образования
- 6 в полиции
- 7 в ведомствах, бюро (официальные разрешения, ходатайства, сертификаты)
- 8 в министерствах
- 9 в банковских сферах
- 10 *трудно сказать*

5. Представьте, что Вам случайно пришлось увидеть, как представитель частной фирмы даёт взятку работнику правительства или другого общественного сектора. Что бы Вы сделали? - КАРТА 4

- 1 Ничего, оставил бы это при себе
- 2 Рассказал бы об этом членам своей семьи или близким друзьям
- 3 Анонимно информировал бы полицию
- 4 Информировал бы полицию и был согласен быть свидетелем в зале суда
- 5 *трудно сказать*

6. Вы лично были бы согласны поддерживать антикоррупционную борьбу в Эстонии, например, участвовать в забастовке или другой демонстрации? - КАРТА 5

- 1 да, несомненно
- 2 скорее да
- 3 скорее нет
- 4 несомненно, нет
- 5 *трудно сказать*

7. Теперь зачитаю вам некоторые утверждения, касающиеся коррупции. По каждому утверждению скажите, пожалуйста, насколько Вы с ним согласны. ЗАЧИТАЙТЕ УТВЕРЖДЕНИЯ! - КАРТА 6

	Совершенно согласен	Скорее согласен	Скорее не согласен	Совершенно не согласен	Трудно сказать
а) Не люди, а государство (правительство) должно бороться против коррупции и взяток.	1	2	3	4	5
б) Эстония – коррумпированное государство.	1	2	3	4	5
в) В советское время не было так много коррупции, как сейчас.	1	2	3	4	5
г) Теперешнее правительство не заинтересовано всерьёз в борьбе против коррупции.	1	2	3	4	5
д) без взяток правительственный механизм не смог бы сегодня действовать даже так, как сейчас.	1	2	3	4	5
е) Бороться против коррупции нет смысла, она всегда была и всегда будет.	1	2	3	4	5
ж) Коррумпированные политики, чиновники и бизнесмены составляют тесно связанную между собой сеть и поддерживают друг друга.	1	2	3	4	5